

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ ZA ROK 2018

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku
ul. Wyspiańskiego 2d
57-300 Kłodzko
tel./fax 74 865 43 00
e-mail: opsklodzko@vp.pl

WSTĘP.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku przedkłada sprawozdanie z działalności Ośrodka za rok 2018 oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Sprawozdanie zawiera także zakres informacji wynikających z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Działania Ośrodka w roku 2018 polegały przede wszystkim na wykorzystaniu wszystkich zasobów naszej jednostki w celu osiągnięcia w sposób sprawny i skuteczny celów pomocy społecznej z uwzględnieniem zasobów ludzkich, finansowych, informatycznych i fizycznych. Pozycja „wydatki” w budżecie Gminy na pomoc społeczną jest znaczna dlatego też ważne jest, aby prowadzić celową i planowaną politykę społeczną, która oparta jest przede wszystkim na posiadanych zasobach i związana z powierzonymi zadaniami. Udzielana pomoc oparta była na świadczeniach materialnych, niematerialnych oraz szeroko rozumianej pracy socjalnej. Ośrodek skutecznie i konsekwentnie rozbudowywał współpracę z podmiotami, partnerami – zarówno wśród instytucji jak i organizacji, przekładającą się m.in. na realizację wspólnych przedsięwzięć w oparciu o formułę partnerstwa. Wydatkowanie środków pieniężnych na pomoc społeczną połączone było z aktywizacją i profilaktyką w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego oraz marginalizacji społecznej.

W roku 2018 wykorzystywaliśmy narzędzia aktywizacyjne poprzez kontrakty socjalne, asystenturę rodziny, poradnictwo specjalistyczne wykorzystywane w pracy socjalnej ukierunkowanej na aktywizację w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, aktywizację społeczno-zawodową beneficjentów pomocy społecznej, stałą współpracę ze służbami zatrudnienia.

W roku 2018 pracownicy Ośrodka wdrażali działania ukierunkowane na podniesienie jakości świadczenia pracy socjalnej, której celem było budowanie kapitału społecznego beneficjentów naszego Ośrodka w społeczności lokalnej dzięki wykorzystaniu pełnych zasobów ludzkich pracowników naszej jednostki, współpracy ze wszystkimi instytucjami i zaangażowaniu. Istota zawodu pracownika socjalnego zarówno w wymiarze teoretycznym jak i praktycznym opiera się na idei funkcjonowania społecznego jednostki, grupy i rodziny. Działania pracowników z jednej strony skoncentrowane są na pomocy w rozwiązywaniu bieżących spraw życiowych i z drugiej strony zawsze uwzględniają kształtowanie właściwych postaw podnoszenia jakości życia i przywrócenia zdolności do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami.

Efekty realizowanych przez Ośrodek zadań możliwe były do osiągnięcia poprzez prowadzenie ciągłego procesu związanego z udzielaniem pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej, pobudzania społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, współpracy i współdziałania z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania negatywnych zjawisk społecznych, inicjowaniu nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową, współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowywaniu, wdrażaniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia. Duże znaczenie miały także działania informacyjne ułatwiające dostęp do wsparcia oferowanego mieszkańcom Kłodzka przez Ośrodek Pomocy Społecznej, tym bardziej, że rok 2018 przyniósł wiele zmian w przepisach prawa obejmujących szeroko rozumianą sferę zabezpieczenia społecznego, a w szczególności pomoc społeczną oraz świadczenia rodzinne.

Niniejsze sprawozdanie jest również jednym z elementów monitoringu i ewaluacji strategicznych dokumentów miejskich polityki społecznej. W sprawozdaniu wskazano realizowane działania, wnioski i potrzeby w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kłodzko na lata 2017-2022, Gminny Program Wspierania

Rodziny w Gminie Miejskiej Kłodzko na lata 2015-2017 (końcem roku 2017 rozpoczęto prace nad nowym Programem, który przedłożony został i uchwalony przez Radę Miejską w Kłodzku w styczniu 2018, działania wspierające rodzinę od roku 2018 realizowane i kontynuowane będą w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020), Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku jest zadaniem obowiązkowym gminy. W okresie sprawozdawczym Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku zatrudniał 38 osób.

Ośrodkiem kieruje Dyrektor, któremu podlegają:

- Dział Księgowości, Główna Księgowa i 3 pracowników w tym Kasjer;
- Administrator – 1 pracownik
- Dział Świadczeń, Kierownik i 9 pracowników;
- Dział Diagnostyczny, Kierownik i 4 specjalistów pracy socjalnej, 9 starszych pracowników socjalnych i 1 pracownik socjalny oraz 2 asystentów rodziny
- Sekretarka;
- Kierowca;
- Sprzątaczką

Ośrodek Pomocy Społecznej w celu pełnej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w swoich działaniach na rzecz osób najbardziej potrzebujących wykorzystał maksymalnie środki finansowe posiadane przez Gminę. Kierował się zasadą udzielania wszechstronnej i kompleksowej pomocy, a w swojej pracy kładł także nacisk na dobrą współpracę z wszystkimi, którym leży na sercu dobro osób i rodzin oczekujących pomocy.

Pracownicy Ośrodka ustawicznie rozwijają metody pracy socjalnej, zarówno metody pracy środowiskowej oraz pracy z indywidualnym klientem, podnoszą zdolność adaptacyjną oraz umiejętności rozwiązywania codziennych problemów przez beneficjentów pomocy społecznej. W celu wdrażania nowych metod pracy oraz zwiększenia jakości usług pracownicy Ośrodka nieustannie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe.

W celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych w roku 2018 pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku uczestniczyli w szkoleniach dotyczących tematyki wykonywanych obowiązków służbowych

Poprzez kontynuację wzmożonych działań z jakościowym świadczeniem pracy socjalnej, której istota polega na budowaniu kapitału społecznego beneficjentów naszego Ośrodka w społeczności lokalnej, koncepcji pełnego wykorzystania zasobów ludzkich pracowników naszej jednostki, współpracy ze wszystkimi instytucjami, które ukierunkowane są na pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej budowana była relacja z osobami wymagającymi wsparcia z systemu pomocy społecznej w kategoriach psychologicznych i społecznych, takich jak zaufanie, zrozumienie, dialog, tolerancja, współpraca oraz empatia.

I. Świadczenia z pomocy społecznej

Pomoc społeczna i praca socjalna są społecznie tworzoną rzeczywistością stanowiącą część szerszego układu społeczno-kulturowego, który określa role pracownika socjalnego i klienta oraz formy pomocy. Udzielanie świadczeń określone jest poprzez normy prawne i przepisy szczegółowe.

I.1. Zasady udzielania pomocy.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela ustawowego,
- innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego,
- może być także udzielana z urzędu.

Osoba lub rodzina może zgłosić się o przyznanie pomocy do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie).

Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;

- mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, na zasadach określonych w ustawie, w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom w przypadku występowania jednej z powyższych okoliczności, a których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, określonego w przepisach pomocy społecznej:

a) dla osoby samotnie gospodarującej – **701 zł.**, (do 30 września 2018r. kryterium wynosiło 634 zł.)

b) dla osoby w rodzinie – **528 zł.** (do 30 września 2018r. kryterium wynosiło 514 zł.).

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej, kwalifikujących się do pomocy z uwagi na kryterium dochodowe w większości z przypadków podstawą do udzielenia pomocy było występowanie kilku okoliczności określonych poniżej.

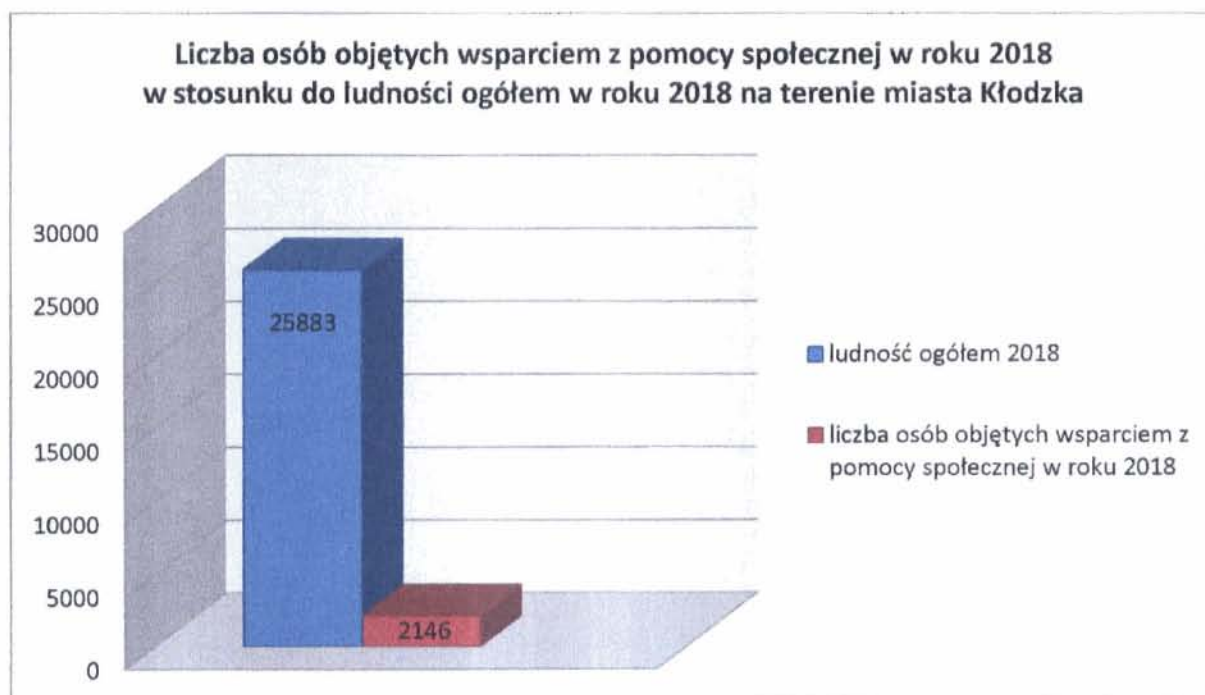
L.p.	Kryterium dysfunkcji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	Ubóstwo	669	1207
2	Bezdomność	37	37
3	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	15 7	56 32
4	Bezrobocie	375	760
5	Niepełnosprawność	424	610
6	Długotrwała lub ciężka choroba	379	591
7	Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: a) rodziny niepełne b) rodziny wielodzietne	110 78 39	392 264 201
8	Przemoc w rodzinie	32	99
9	Alkoholizm	44	50
10	Narkomania	3	4
11	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	17	20
12	Zdarzenie losowe	1	1

13	Sytuacja kryzysowa	17	51
----	--------------------	----	----

Sporządzono na podstawie sprawozdania rocznego MPiPS opracowanego przez OPS w Kłodzku

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w roku 2018 udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz pomocy w postaci pracy socjalnej:

- **1208 rodzinom;**
- w tym **329 rodzinom** wyłącznie w postaci pracy socjalnej;
- łącznie w rodzinach, którym udzielono pomocy społecznej gospodarowało **2 146 osób;**
- w tym zrealizowano 14 kontraktów socjalnych.

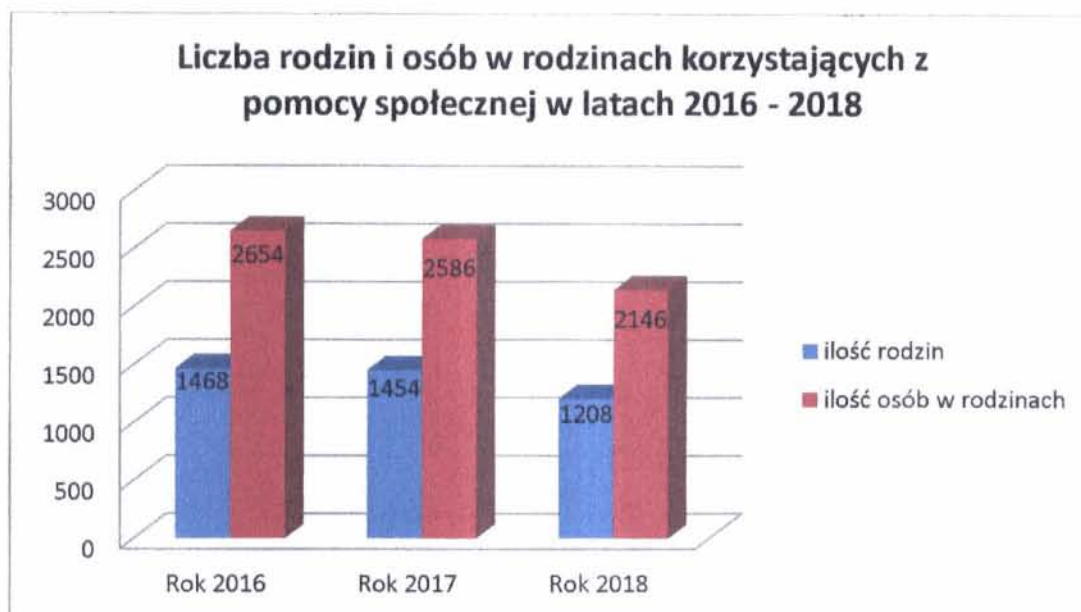

Źródło: opracowanie własne

Informacje o stanie ludności uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Miasta w Kłodzku – stan na dzień 31.12.2018r.

Ze wsparcia systemu pomocy społecznej w roku 2018, skorzystało blisko 8,3% mieszkańców miasta Kłodzka.

Poniższe zestawienie obrazuje ilość rodzin oraz liczbę osób wspólnie gospodarujących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2018.

Źródło: Opracowanie własne.

Poniższe zestawienie obrazuje ilość wydanych decyzji administracyjnych w latach 2016-2018, na podstawie których przyznawana była pomoc finansowa.

Źródło: Opracowanie własne

Dokonując analizy powyższych wykresów zauważalny jest spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, tym samym spadek ilości wydanych decyzji administracyjnych. Niewątpliwie jest to wynik realizacji systematycznej polityki społecznej przez OPS w Kłodzku ukierunkowanej przede wszystkim na kreowanie samodzielności i umożliwienia skorzystania ze wsparcia niefinansowego w ramach wdrażanych form pomocowych w celu szybkiego powrotu do prawidłowego funkcjonowania wśród społeczności lokalnej dzięki wykorzystaniu własnych zasobów jednostki.

Poniższe zestawienie w formie tabeli przedstawia ilość decyzji administracyjnych wydanych na świadczenia w roku 2018r. z podziałem na rodzaje świadczeń.

Rodzaj Świadczenia	Liczba
Pobyt w domu pomocy społecznej	74
Posiłki dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole	27
program wieloletni: Pomoc państwa w zakresie dożywiania - posiłek	213
program wieloletni: Pomoc państwa w zakresie dożywiania - świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy)	1 821
Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi - rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu	2
Sprawienie pogrzebu	9
Usługi opiekuńcze - pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych	262
Specjalny zasiłek celowy	81
Zasiłek celowy na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia	42
Zasiłek celowy na zakup odzieży	5
Zasiłek celowy na zakup opału lub pokrycie kosztów ogrzewania	368
Zasiłek celowy na zaspokojenie innych potrzeb	47
Zasiłek celowy – zdarzenie losowe	1
Zasiłek okresowy - inne przyczyny	440
Zasiłek okresowy z powodu bezrobocia	618
Zasiłek okresowy z powodu długotrwałej choroby	162
Zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności	674
Zasiłek okresowy ze względu na możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	18
Zasiłek stały dla osoby samotnie gospodarującej	356
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie	111
Inne	87
Razem	5 418

W 2018r. wydano 34 decyzje odmowne. Odmowy dotyczyły:

- 8 decyzji – zasiłki celowe,
- 3 decyzje – zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- 2 decyzje – specjalny zasiłek celowy,
- 1 decyzja – zasiłki okresowe,
- 20 decyzji – zasiłki stałe.

Złożono w 2018r. 1 odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzych w sprawie dot. zasiłku stałego. Organ odwoławczy utrzymał w mocy decyzję organu I instancji.

I.2. Rodzaje i charakterystyka udzielanych świadczeń.

I.2.1. Ubezpieczenia zdrowotne.

Świadczenie to obejmuje zgłaszanie do ubezpieczenia i opłacania składek zdrowotnych, dających uprawnienia do korzystania ze świadczeń zdrowotnych za osoby nie mające uprawnień do ubezpieczenia, a pobierających zasiłki stałe bądź nie posiadające innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego.

Rok	Liczba osób	Liczba zapłaconych składek	Łączna wysokość (zł)
2018	214	2106	95 784

I.2.2. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z art. 2 ust 1 pkt 1 oraz art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie mają prawo inne niż ubezpieczeni, osoby posiadające obywatelstwo polskie i posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art. 12 tej ustawy, na zasadach i w zakresie określonym dla ubezpieczonych.

Dokumentem potwierdzającym w/wym. prawo jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo.

W związku z upoważnieniem przez Burmistrza Miasta Kłodzka do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku tut. Ośrodek prowadzi postępowania administracyjne w powyższych sprawach.

W 2016r. wydano 51 decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym:

- 44 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 7 decyzji stwierdzających wygaśnięcie poprzednio wydanych decyzji lub umorzenie postępowania,

W 2017 r. wydano 71 decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym:

- 61 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 10 decyzji stwierdzających wygaśnięcie poprzednio wydanych decyzji lub umorzenie postępowania.

W 2018r. wydano 87 decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym:

- 69 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 18 decyzji stwierdzających wygaśnięcie poprzednio wydanych decyzji, umorzenie postępowania lub odmowę.

Poza prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach z zakresu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady środowiskowe z osobami zamieszkałymi, bądź posiadającymi ostatni meldunek poza Kłodzkiem, które nie posiadały ubezpieczenia natomiast znajdowały się w szpitalu w Kłodzku. Powyższe wywiady środowiskowe wraz ze zgromadzoną dokumentacją były przekazywane do Ośrodków zgodnych z miejscem zamieszkania świadczeniobiorców w celu wydania decyzji administracyjnej przez właściwą miejscowo jednostkę samorządową.

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku prowadził także postępowania administracyjne w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń zdrowotnych m.in. w 17 przypadkach na wniosek placówek służby zdrowia.

I.3. Zadania zlecone.

I.3.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w roku 2018 realizowane były w zakresie:

- a) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z 27 sierpnia 2004r., o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – zgodnie z § 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.);
- b) zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z 19 sierpnia 1994r., o ochronie zdrowia psychicznego - zgodnie z § 2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005r., Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Łączna wysokość (zł)
2018	1	480	21.660,-

Odpłatność rodziny za świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Rok	Liczba osób	Łączna wysokość (zł)
2018	1	1.500,-

I.3.2. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Świadczenie to przysługuje opiekunowi (ustanowionemu przez sąd opiekuńczy) w przypadku gdy sąd opiekuńczy przyzna na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo jednorazowe. Świadczenie wypłacane jest przez tut. Ośrodek.

Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekroczyć 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd zaś jego wypłata jest niezależna od spełnienia kryterium dochodowego z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Łączna wysokość (zł)
2018	3	51	3 570

Świadczenie na realizację wynagrodzenia finansowane jest z budżetu państwa. Gmina za pośrednictwem Ośrodka prowadzi postępowanie w tym zakresie.

I.4. Zadania własne Gminy

I.4.1. Zasiłek stały.

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały nie przysługuje osobie uprawnionej do renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna.

Maksymalna kwota zasiłku stałego wynosiła do 30 września 2018r. 604 zł.mies. natomiast począwszy od 1 października 2018r. wynosi 654 zł.mies., minimalna - 30 zł. miesięcznie. Zasiłek wypłacany jest w wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby (lub na osobę w rodzinie).

Zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących wypłacone w roku 2018:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
2018	209	2 039	1 046 252

Zasiłki stałe dla osób pozostających w rodzinie wypłacone w roku 2018:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
2018	44	415	118 679

Łącznie zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących i osób pozostających w rodzinie wypłacone w roku 2018:

Rok	Łączna liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Łączna liczba świadczeń	Łączna kwota świadczeń (zł)
2018	253	2 454	1 164 931

Na przestrzeni lat zauważa się stały wzrost liczby osób uprawnionych do zasiłku stałego. Sytuacja ta podyktowana jest wzrostem wśród społeczności lokalnej takich dysfunkcji jak niepełnosprawność czy długotrwała choroba.

I.4.2. Zasiłek okresowy.

Świadczenie to przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli dochód osoby lub rodziny ubiegającej się o ten rodzaj finansowego wsparcia jest niższy od kryterium dochodowego.

Kwotę zasiłku ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a posiadanym dochodem, z tym że nie może być ona niższa niż 50% różnicy.

W części gwarantowanej zasiłek okresowy jest obligatoryjny i dotowany z budżetu państwa. Dolna granica tego świadczenia określona jest ustawowo i wynosi **20,00 zł**, natomiast górna wysokość nie może przekraczać odpowiedniego kryterium dochodowego, ale może być od niej niższa.

W roku 2018 z pomocy w formie zasiłku okresowego skorzystało:

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
599	4 000	1 114 369	599	1 169

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku udzielił pomocy w formie zasiłku okresowego z powodów:

- **bezrobocia**

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
207	1 416	495 979	207	371

- **długotrwałej choroby**

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
53	307	96 649	53	66

- **niepełnosprawności**

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
200	1 454	207 321	200	350

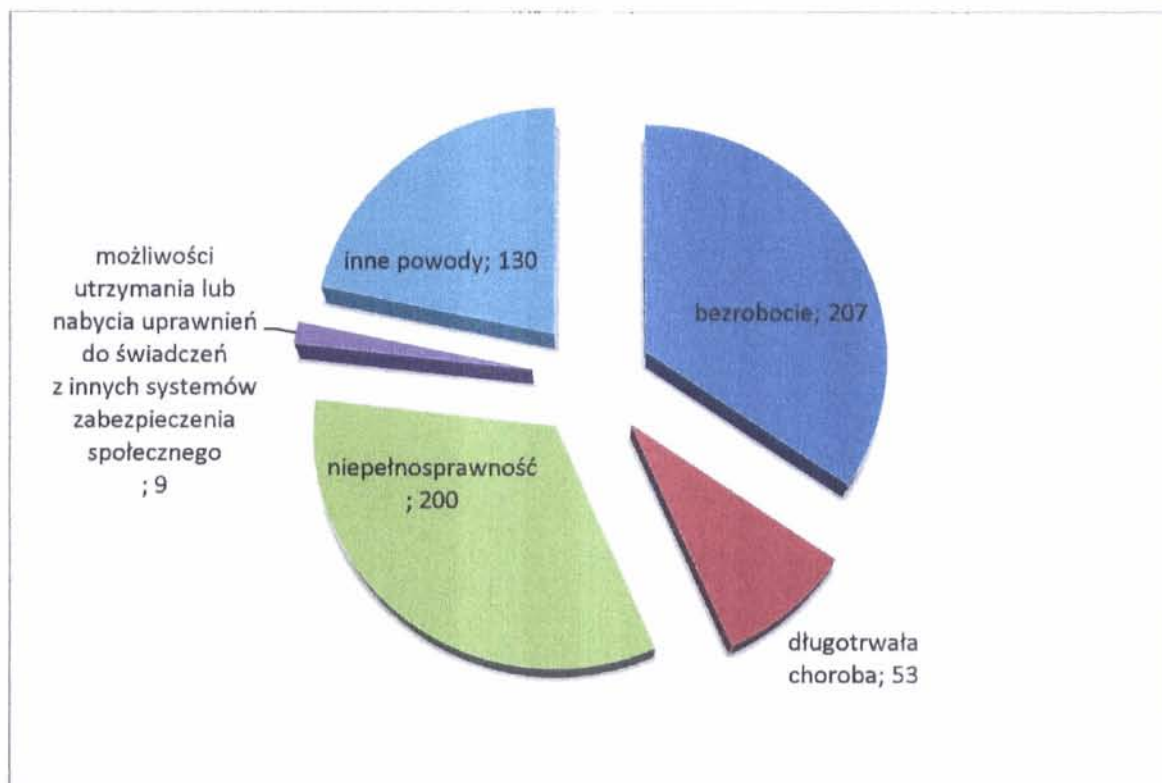
• możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
9	27	5 181	9	20

• z innych powodów

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
130	796	309 239	130	362

Łącznie w roku 2018 przyznano pomoc w formie zasiłku okresowego dla 599 osób bądź rodzin. Wśród osób korzystających z pomocy w formie zasiłku okresowego dominującą dysfunkcją było bezrobocie, tuż za nią niepełnosprawność oraz następnie inne powody w tym również dalsza aktywizacja zawodowa. Niewątpliwie zauważa się wzrost liczby osób lub rodzin korzystających z zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności. Statystyka niepełnosprawności wśród osób korzystających z pomocy społecznej daje sygnał do konieczności analizy i ewentualnie ewaluacji działań podejmowanych w stosunku do tej grupy osób.

Zródło: Opracowanie własne

I.4.3. Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.

Może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw mieszkań, a także kosztów pogrzebu. Nie jest to zamknięty katalog potrzeb, jakie można zaspokoić poprzez przyznanie zasiłku celowego. Oceny, czy potrzeba o zaspokojenie której, ubiega się osoba lub rodzina, jest niezbędna dokonuje ośrodek pomocy społecznej w oparciu o wywiad środowiskowy.

Wysokość zasiłku celowego jest zależna od okoliczności sprawy, rodzaju zaspakajanej potrzeby i możliwości finansowych ośrodka.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

1. **specjalny zasiłek celowy** w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi;
2. **zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty** zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. wydatkowano na zasiłki celowe łączną kwotę - **49.028 zł.**

Ośrodek Pomocy Społecznej zmiierzając do zabezpieczenia przed skutkami zimy począwszy od października, a także w listopadzie i grudniu 2018 r. przyznawał pomoc w

formie zasiłków celowych na zakup opału oraz zabezpieczenie potrzeb związanych z ogrzewaniem mieszkania. Na powyższą formę pomocy wydatkowano kwotę – **33.220 zł**. W sytuacjach, gdy zachodziła obawa zmarnotrawienia środków, pomoc była odbierana w naturze bezpośrednio ze składu opałowego w obecności pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

I.4.4. Kierowanie i ponoszenie odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi postępowania administracyjne w sprawach umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W ramach w/wym. postępowań:

- kompletowano dokumenty niezbędne do umieszczenia w domu pomocy społecznej
- przeprowadzono wywiady środowiskowe u osób wymagających całodobowej opieki oraz pomocy w codziennym funkcjonowaniu - ubiegających się o skierowanie i umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- przeprowadzono wywiady środowiskowe u osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej,
- przeprowadzono wywiady aktualizujące sytuację życiową osób oczekujących na umieszczenie w placówce,
- przeprowadzono wywiady aktualizujące sytuację życiową u osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej,
- podpisano umowy z osobami zobowiązanymi do alimentacji.

Prowadzono szeroko rozumiane poradnictwo informacyjne:

- z zakresu kierowania i umieszczania osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w w/w placówkach,
- na temat zasad kierowania i umieszczania w zakładach opiekuńczo-leczniczych i innych placówkach całodobowej opieki,

Ponadto w związku z kompletowaniem dokumentów niezbędnych do skierowania do domu pomocy społecznej prowadzono ścisłą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jak również ze szpitalami i zakładami opiekuńczo-leczniczymi, w których przebywały osoby wymagające umieszczenia w domach pomocy społecznej.

Z pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej w 2018r. skorzystało **27 osób**.

Osoby przebywające w placówce ponoszą koszty swojego pobytu w wysokości 70% osiąganego dochodu. Kwoty te jednak nie pozwalają na pokrycie pełnych kosztów utrzymania. W pozostałym zakresie gmina, która skierowała swojego mieszkańca do domu pomocy społecznej jest zobowiązana do uregulowania pozostałej części należności.

W 2018r. ze środków budżetu gminy przeznaczono kwotę – **757.412 zł**. na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej.

Mieszkańcy Kłodzka przebywają zarówno w placówkach znajdujących się na terenie powiatu kłodzkiego, jak też poza nim.

Działania pracowników Ośrodka dotyczące umieszczania w domu pomocy społecznej są wnikliwie analizowane. Umieszczenie w domu pomocy społecznej jest ostatecznością i zawsze poprzedzane jest oceną możliwości udzielania pomocy osobie potrzebującej w miejscu jej zamieszkania oraz zbadaniem jej sytuacji rodzinnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej kompletuje również dokumentację osób chorych na stwardnienie rozsiane celem skierowania do Krajowego Ośrodka Mieszkalno- Rehabilitacyjnego w Dąbku,

ponadto pracownicy socjalni Ośrodka udzielają informacji dotyczącej ubiegania się o tę formę pomocy.

W 2018r. wydano skierowanie na turnus rehabilitacyjny do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego w Dąbku dla: 3 osób.

Z analizy na przestrzeni ostatnich trzech lat wyraźnie wynika, że w znacznym stopniu wzrastają koszty utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej. W roku 2018 średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca wyniósł 3546,46 zł., natomiast średnia miesięczna odpłatność Gminy na jednego mieszkańca DPS wyniosła 2734,34 zł. W jednym przypadku odpłatność ponosiła rodzina zobowiązana do alimentacji i w jednym przypadku osoba, sama ponosiła całkowitą odpłatność w związku ze sprzedażą mieszkania i przeznaczeniem tych środków na koszt pobytu w DPS.

I.4.5. Usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w drodze decyzji administracyjnej przyznał usługi opiekuńcze:

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
83	22 200	399 600	80	91

Powyższe usługi w roku 2018 świadczyło Stowarzyszenie „PROMYK” Kłodzka Pomoc Społeczna, które zostało wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert.

Pełny koszt usług opiekuńczych w roku 2018 wynosił **18 zł** za jedną godzinę.

W ramach odpłatności ponoszonej przez osoby korzystające z pomocy w formie usług opiekuńczych, do budżetu gminy w 2018r. odprowadzono kwotę – **58.399 zł.**

Uchwałą Nr XXIII/190/2016 z dnia 20 maja 2016r. Rada Miejska w Kłodzku określiła nowe szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi specjalistyczne.

Odpowiadając na potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych, obowiązuje bez zmian rozszerzona tabela odpłatności, dzięki której osoby korzystające z tej formy pomocy obecnie w mniejszym stopniu ponoszą jej ciężar finansowy. Sytuacja ta jest o tyle korzystna dla świadczeniobiorców, że najczęściej są to osoby, których stan zdrowia wymaga już zwiększonych kosztów utrzymania z tytułu prowadzonego leczenia, czy rehabilitacji.

I.4.6. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.

W roku 2018 OPS w Kłodzku w porozumieniu z Burmistrzem Miasta Kłodzka przygotował procedury realizacji powyższego zadania w ramach zlecenia go podmiotom

uprawnionym na podstawie art. 25 ustawy o pomocy społecznej i ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2018r. podmiotem, który został wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadania polegającego na prowadzeniu Noclegowni dla bezdomnych mężczyzn z terenu miasta Kłodzka było Stowarzyszenie PROMYK Kłodzka Pomoc Społeczna.

Noclegownia funkcjonowała przez cały rok. W okresie od 15 maja do 15 września, ze schronienia można było skorzystać w formie noclegu, w pozostałych miesiącach czynna była całodobowo.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
25	3 534	79 844

Nadzór nad funkcjonowaniem Noclegowni prowadzony był przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, poprzez przeprowadzenie kontroli funkcjonowania Noclegowni w zakresie:

1. zasadności pobytu osób w Noclegowni (czy są to osoby, które zostały skierowane przez Ośrodek),
2. ewidencji osób bezdomnych przebywających w Noclegowni,
3. książki raportów - opisującej przebieg dyżurów,
4. funkcjonowania Noclegowni pod względem czystości i higieny,
5. prowadzenia zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych (zgodnie z zawartą umową).

Osoby przebywające w Noclegowni korzystały z następujących form pomocy:

1. socjalnej, na którą składa się pomoc finansowa (zasiłki stałe, okresowe i celowe), rzeczowa (odzież, środki czystości), pomoc w uzyskaniu dokumentów, ustaleniu niepełnosprawności w przypadku choroby lub upośledzenia, umieszczaniu w szpitalach i zakładach opieki leczniczej,
2. pomoc w wychodzeniu z uzależnienia od alkoholu,
3. poradnictwo prawne, konsultacja psychologiczna, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
4. pomoc w wychodzeniu z bezdomności,
5. pomoc w postaci gorących posiłków,
6. pomoc w zakresie otrzymania mieszkania socjalnego.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzili pracę socjalną z osobami bezdomnymi w ramach działalności Noclegowni polegającą na pobudzaniu społecznej aktywności i inspirowaniu do działań samopomocowych w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Ponadto współpracowali i współdziałali z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych oraz łagodzenia skutków ubóstwa wśród bezdomnych.

Nadmienić należy, że nadal w obecnej noclegowni w której przebywają osoby bezdomne panują bardzo złe warunki techniczno-lokalowe. Noclegownia posiada bazę na bardzo niskim poziomie, co prawda do chwili obecnej nie istniały żadne powszechnie obowiązujące przepisy ustalające jednolite standardy. Biorąc pod uwagę głosy przedstawicieli instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

przygotowało Rozporządzenie dotyczące standaryzacji usług świadczonych na rzecz osób bezdomnych we wszystkich placówkach (schroniskach, noclegowniach i ogrzewalniach) oraz standard tych obiektów. Placówka dla osób bezdomnych funkcjonująca na terenie miasta Kłodzka powinna zostać dostosowana do standardów w terminie do dnia 31 grudnia 2020 roku. Z uwagi na krótki okres czasu należy podjąć ostateczne decyzje w tej sprawie.

I.4.7. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” obowiązywał do 31 grudnia 2018r. i obejmował swoim zasięgiem wszystkie województwa. Program miał na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin lub grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Od roku 2014 program kontynuowany był na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r., w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 17 grudnia 2013r., poz. 1024) oraz Uchwały Nr XLIII/469/2014 Rady Miejskiej w Kłodzku z dnia 14 stycznia 2014r., w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności i pomocy w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Od 1 stycznia 2019r. obowiązuje nowy rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” przyjęty Uchwałą Rady Ministrów na lata 2019-2023 (M.P. z 2018r., poz. 1007).

Przyjęcie do realizacji nowego programu skutkowało podjęciem przez Radę Miejską w Kłodzku uchwały nr LX/470/2018 z dnia 30.10.2018r. ustalającej kryteria dochodowe uprawniające do pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz zasady zwrotu wydatków na posiłek i świadczenie rzeczowe dla osób objętych programem.

Zarówno program zakończony w 2018r., jak też nowy obowiązujący od 2019r. jest elementem polityki społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej państwa w zakresie:

- wspieranie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- rozwoju w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- poprawy poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach, w tym osób starszych i niepełnosprawnych
- poprawy stanu zdrowia osób i rodzin,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z rodzin o niskich dochodach.

Pomoc do grudnia 2018r. mogła być świadczona w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Zasady te obowiązują również od 2019r.

Rok	Łączne wydatki	Środki własne z budżetu Gminy	Dotacja z budżetu państwa	Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem
2018	1 044 866	419 368	625 498	1 314

Udział środków finansowych na realizację Programu stanowił: ok.60% dotacja z budżetu państwa i 40% wkład własny Gminy.

Program realizowany był poprzez udzielanie pomocy w formie gorącego posiłku w lokalu prowadzonym przez realizatora zadania, opłacanie dzieciom obiadów w szkołach i przedszkolach oraz udzielanie pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności.

I.4.7.1. Zapewnienie gorącego posiłku

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobie, która nie może go sobie sama zapewnić. Finansowanie tego zadania w całości odbywało się ze środków gminnych i stanowiło wkład własny gminy w realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Ogółem liczba osób objętych pomocą	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	Ilość wydanych posiłków w skali roku 2018	Koszt w zł.
69	0	0	69	10 466	31 398

Przedmiotowe zadanie realizowane było poprzez wydawanie gorącego posiłku w lokalu podmiotu realizującego zadanie, którym było Stowarzyszenie PROMYK Kłodzka Pomoc Społeczna. Posiłki wydawane były sześć dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty.

Podstawowym zadaniem udzielenia wsparcia w takiej formie było ograniczenie zjawiska niedożywienia poprzez zapewnienie gorącego posiłku osobom i rodzinom korzystającym z pomocy społecznej. Jednocześnie zauważa się znaczny spadek ilości osób, które chcą korzystać z pomocy w formie gorącego posiłku. OPS w Kłodzku dokonuje analiz i każdorazowo tak planuje środki na realizację powyższego zadania.

I.4.7.2. Pomoc dla dzieci w formie zapewnienia obiadu w stołówkach szkolnych.

Jednym z problemów pojawiających się wśród dzieci i młodzieży jest zjawisko niedożywienia. Niedożywienie pociąga za sobą daleko idące konsekwencje zdrowotne, psychologiczne i społeczne. W sferze społecznej w szczególności jeżeli jest powiązane z ubóstwem, niesie za sobą niebezpieczeństwo wykluczenia społecznego z grupy rówieśniczej, a także gorszych wyników w nauce, co z kolei może wywołać daleko idące konsekwencje w przyszłości (choćby brak możliwości zaistnienia na rynku pracy po ukończeniu szkoły z uwagi na niski poziom wykształcenia).

Niedożywianie nie jest wyłącznie efektem ubóstwa. Pojawia się, również jako efekt złego żywienia dzieci, kształtowania złych zasad żywieniowych bądź bagatelizowanie tego zjawiska przez osoby dorosłe. Przeprowadzone badania wskazują problemy jakie pojawiają się w organizacji żywienia rodzinnego spowodowane np. późniejszym powrotem rodziców do domu, wyjazdy rodziców, niechęci wielu dzieci do korzystania ze stołówek szkolnych, przedkładania pustych kalorii i przekąsek nad ciepły pełnowartościowy obiad. Czynniki te prowadzą do zjawiska niedożywienia.

Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku stara się kompleksowo zabezpieczyć pomoc w formie pełnowartościowych obiadów w stołówkach szkolnych oraz promować wśród dzieci i młodzieży właściwe nawyki żywieniowe.

Pomoc dla dzieci i młodzieży w formie pełnego obiadu w stołówkach szkolnych:

Ogółem liczba dzieci objętych pomocą	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Liczba wydanych posiłków w 2018r.	Koszt w zł.
107	23	84	11 559	54 066

Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” monitorowana była przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku. obiady w stołówkach szkolnych wydawane były codziennie w odpowiednich porach, a posiłki spełniały normy Instytutu Żywności i Żywienia, a także posiadały odpowiednią wartość odżywczą i kaloryczną.

Wprowadzenie do katalogu form wsparcia nowego świadczenia, jakim było świadczenie wychowawcze realizowane w ramach programu „Rodzina 500+” wpłynęło bardzo pozytywnie na łagodzenie problemu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży.

Zauważamy coraz mniejszą potrzebę ingerowania w tę sferę życia codziennego. Rodziny posiadając większe środki finansowe, częściej są w stanie samodzielnie realizować swoje potrzeby w tym zakresie, dlatego spadło zainteresowanie zapewnieniem posiłków w czasie przerw w nauce.

I.4.7.3. Zasilek celowy na zakup żywności.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku zabezpieczał także najuboższe rodziny m.in. w formie zasiłków celowych na żywność w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” W sytuacji, jeżeli stan zdrowia wymagał stosowania specjalnej diety i stanowił przeciwwskazania do korzystania ze zbiorowego żywienia, rodziny otrzymywały środki finansowe na zakup żywności w celu samodzielnego przygotowania posiłków zgodnych z zaleceniem lekarskim.

W okresie od 1 stycznia 2018r. do 31 grudnia 2018r. w ramach programu, z pomocy w formie zasiłku na zakup żywności skorzystało **619 rodzin** w których było **1211 osób** uprawnionych na podstawie decyzji administracyjnej do tego świadczenia. W powyższym okresie na tę formę pomocy wydatkowano kwotę **959.402 zł.**, z tego ze środków własnych gminy - **359.777 zł**, z dotacji celowej z budżetu państwa - **599.625 zł.**

I.4.8. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Pomoc społeczna obejmuje również obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku pokrył koszty sprawienia 9 pogrzebów na łączną kwotę **19.309 zł.**

I.5. Łączne wydatki na pomoc społeczną, świadczenia rodzinne, wychowawcze i świadczenie „Dobry Start” w roku 2018.

Źródło finansowania	Kwota ogółem	Świadczenia z pomocy społecznej	Świadczenia rodzinne oraz fundusz alimentacyjny	Świadczenia wychowawcze	Świadczenie „Dobry strat”	Funkcjonowanie ośrodka pomocy społecznej
wydatki						
Środki własne	3.942.170,44	2.531.412,19	0,00	0,00	0,00	1.410.758,25
Środki zlecone	23.490.174,35	3.157.742,86	7.781.089,92	11.226.100,57	740.660,00	584.581,00
RAZEM	27.432.344,79	5.689.155,05	7.781.089,92	11.226.100,57	740.660,00	1.995.339,25

I.6. Wykonanie dochodów własnych za rok 2018.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wykonania dochodów własnych za rok 2018.

LP	Wyszczególnienie	Wykonanie na 31.12.2018r.
1	Fundusz alimentacyjny od komornika	78.224,98
2	Zaliczka alimentacyjna od komornika	13.321,56
3	Odpłatność za wydanie duplikatu Karty Dużej Rodziny	1,39
4	Wynajem pomieszczeń i parkingu	48.090,73
5	Odpłatność za media podmiotów wynajmujących pomieszczenia w budynku OPS	8.035,92
6	Odpłatność za zwykłe usługi opiekuńcze	58.398,86
7	Odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze	75,00
8	Refundacja płac przez PUP za 12/2017	3.973,13
9.	Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy rodzinnej za lata ubiegłe	19,30
10.	Zwrot zasiłku celowego na żywność	100,00
	OGÓŁEM DOCHODY WŁASNE	210.240,87

Łączna wysokość środków finansowych przekazanych w 2018r. na dochody Gminy przekroczyła plan w tym zakresie o kwotę – 5.640,87 zł.

I.7. Świadczenia niepieniężne: poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, praca socjalna.

I.7.1. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

I.7.2. Interwencja kryzysowa.

Najczęściej jeśli w dyskusji pojawia się sformułowanie „interwencja kryzysowa”, rozumiane jest ono jako działania kierowane wobec osób dotkniętych przemocą bądź ofiar przestępstw. Jednak krąg osób wymagających objęcia interwencją kryzysową jest znacznie szerszy, zatem znajduje ona zastosowanie nie tylko w sytuacjach wystąpienia zjawiska przemocy. Interwencja kryzysowa jest niewątpliwie ważnym elementem skutecznej pracy z osobą czy rodziną „po przejściach”, stanowi bowiem często swoiste preludium dla interwencji socjalnej, bo skuteczność działań pomocowych (rozumianych jako wspieranie osób czy rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej) w dużej mierze powinna opierać się na pracy z osobą emocjonalnie i psychicznie stabilną.

W aktualnym brzmieniu art. 47 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, a jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Interwencja kryzysowa jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej, a jej udzielenie nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Interwencja kryzysowa z założenia ma być instrumentem o charakterze czasowym, raczej krótkotrwałym. Świadczy o tym przepis art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym w ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do trzech miesięcy.

I.7.3. Praca socjalna.

Praca socjalna prowadzona jest na zasadach:

1. podmiotowości osoby i rodziny → każda osoba i rodzina traktowana jest jako odrębna jednostka posiadająca własną tożsamość odróżniającą ją od innych,
2. akceptacji → rozumianej jako tolerancję, poszanowanie godności i swobody wyboru wartości i celów życiowych,
3. poufności → respektowanie poufności i nieujawnianie informacji uzyskanych od osoby bez jej zgody, wiedzy (z wyjątkiem np. przepisów związanych z przeciwdziałaniem przemocy),
4. współodpowiedzialności za procesy zmian → rozumianej jako wspólna odpowiedzialność pracownika socjalnego oraz rodziny i poszczególnych członków rodziny,
5. solidarności → rozumianej jako założenie zgodnie, z którym wykorzystanie zasobów i silnych stron oraz rozwiązywanie problemów odbywa się poprzez odtwarzanie więzi międzyludzkich.

6. wzmacnianie kompetencji i możliwości rozwojowych jednostki → rozumianej jako konieczność kształcenia w osobach i rodzinach wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania,
7. udostępnianie zasobów → rozumiane jako zobowiązanie pracownika socjalnego do poszukiwania możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb osób i rodzin, związanych z występowaniem przyczyn korzystania z usług pomocy społecznej i integracji społecznej,
8. neutralność → rozumiana jako poszukiwanie przyczyn i sposobów rozwiązań związanych z powodem dla, którego osoba korzysta z pracy socjalnej, niezależnie od poglądu, postaw,
9. obiektywizm → rozumiany jako wszechstronne, oparte na profesjonalnej wiedzy rozpatrywanie, każdego przypadku bez dokonywania osądów,
10. dobro rodziny → rozumiane jako dobro poszczególnych członków rodziny uwzględniając w postępowaniu pomocowym korzyści poszczególnych członków środowiska rodzinnego.

Jest to działalność zawodowa mająca na celu **pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie** poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest praca socjalna, która polega na pomocy i wspieraniu rodzin w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji wykorzystując wszelkie ich zasoby i tkwiący w nich potencjał. Ważne jest tworzenie warunków sprzyjających w odzyskiwaniu samodzielności klienta.

To profesjonalna pomoc w kierunku przywrócenia lub wzmocnienia zdolności adresatów pomocy, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, rozwinięcia ich aktywności i samodzielności życiowej. Ponadto praca socjalna prowadzona jest z lokalną społecznością. Jej celem jest zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna sprowadza się do opracowania diagnozy społecznej, wypracowania właściwych i skutecznych form pomocy, podejmowania działań mających na celu eliminowanie lub ograniczanie przyczyn niewydolności finansowej, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.

Praca socjalna to także szeroko rozumiane poradnictwo, rzecznictwo, budowanie systemów wsparcia.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Praca socjalna jest procesem ciągłym, którego celem jest spowodowanie zmian, modyfikacja sposobu funkcjonowania osoby, rodziny zarówno wewnątrz jak i w jej otoczeniu. Istotnym elementem tej pracy jest wzmocnienie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania własnej, trudnej sytuacji życiowej, systematyczne dążenie do poprawy funkcjonowania. Dlatego też podstawowym działaniem podejmowanym przez pracowników Ośrodka jest sporządzanie adekwatnej oceny sytuacji i wspólne dążenie do osiągnięcia zamierzonych celów. Skuteczne oddziaływanie na jednostkę zawsze musi być związane z ustaleniem dogłębnej diagnozy

sytuacji, ustalenie zasobów i deficytów, określenie w jakich obszarach funkcjonowania rodziny występują trudności, problemy i jakie są ich przyczyny.

Zdefiniowanie problemów rodziny, jej zasobów i ograniczeń, zbadanie otoczenia, w którym funkcjonuje posłuży do ustalenia adekwatnego planu pomocy, a w konsekwencji do rozwiązywania trudnych sytuacji i problemów rodziny. Działania te zawsze muszą być realizowane zarówno przez pracownika socjalnego jak i przez samą rodzinę.

Podkreślając rolę i znaczenie pracy socjalnej należy uznać, że podejmowane działania w ramach pracy socjalnej koncentrują się szczególnie w pięciu obszarach:

1. praca;
2. zdrowie;
3. funkcjonowanie w gospodarstwie domowym;
4. budowanie relacji rodzinnych,
5. funkcjonowanie rodziny w środowisku.

W ramach wsparcia w w/w obszarach zachodziła konieczność współpracy pracowników Ośrodka z innymi specjalistami oraz instytucjami mającymi wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny.

Ilość rodzin, którym została udzielona pomoc w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej zewidencjonowana została w systemie informatycznym:

Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Poradnictwo specjalistyczne	223	416
Interwencja kryzysowa	38	107
Praca socjalna	1208	2146

II. Świadczenia rodzinne i świadczenia wychowawcze

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych oraz związane z wypłacaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego i podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Od 1 kwietnia 2016r. nowym zadaniem realizowanym przez Ośrodek jest przyznawanie i wypłacanie świadczenia wychowawczego (program Rodzina 500+) na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Natomiast w 2018r. rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków rządowego programu „Dobry start”, wprowadzono nowy rodzaj wsparcia adresowany do rodzin z dziećmi w wieku szkolnym w formie jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł. na dziecko (300+).

Dla prawidłowego funkcjonowania rodziny ważne jest, aby miała ona zapewnione odpowiednie warunki bytowe, w szczególności dochód pozwalający zaspokoić co najmniej podstawowe potrzeby.

Jedną z istotnych form wsparcia dla rodzin jest system wsparcia finansowego. Wsparcie to realizowane jest przede wszystkim przez system świadczeń rodzinnych, który stanowi

podstawowy instrument polityki rodzinnej, a od niedawna również poprzez świadczenia wychowawcze.

Zadania te mają na celu zabezpieczenie finansowe rodzin z dziećmi i osób niepełnosprawnych w celu prawidłowego wypełniania funkcji rodzinnych, w szczególności prokreacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.

II.1. Charakterystyka świadczeń rodzinnych

System świadczeń rodzinnych kierowany jest nie tylko do rodzin najuboższych ale także do rodzin średnio zamożnych. W tym miejscu należy podkreślić wyraźną odrębność systemu świadczeń rodzinnych od systemu pomocy społecznej, aczkolwiek oba te systemy są ze sobą powiązane i łącznie odzwierciedlają przyjęty przez państwo zakres świadczeń socjalnych. Różnią je jednak: cel, kryteria dostępu, charakter świadczeń.

Większość świadczeń rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przyznawane są na okres zasiłkowy. Okres zasiłkowy dot. świadczeń rodzinnych rozpoczyna się w listopadzie danego roku, a kończy w październiku roku następnego, natomiast okres zasiłkowy dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego rozpoczyna się w październiku danego roku, a kończy we wrześniu roku następnego.

Jedynie pomoc udzielana w formie zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, świadczenia rodzicielskiego oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka przyznawana jest niezależnie od ustanowionych okresów świadczeniowych tj. z chwilą złożenia wniosku.

Ustawodawca dostrzegając potrzebę większego wsparcia rodzin z dziećmi, znowelizował w 2016r. dotychczasowe przepisy. Wprowadzając mechanizm wyliczania dochodu „złotówka za złotówkę”, umożliwiono przyznanie świadczeń rodzinnych także tym rodzinom, które w niewielkim stopniu przekraczają ustalone kryteria dochodowe. W takim przypadku pomniejsza się wysokość wypłacanego świadczenia o kwotę przekraczającą kryterium ustawowe.

Kolejnym pozytywnym rozstrzygnięciem jest nowy rodzaj wsparcia, jakim jest świadczenie rodzicielskie, adresowane do rodzin, w których urodziło się dziecko. Pomoc ta pozwala na realizację niezbędnych potrzeb życiowych matki i dziecka w okresie pierwszych 12-tu miesięcy i daje szansę na sprawowanie pełnej opieki nad dzieckiem w sytuacji braku zasiłku macierzyńskiego.

Większość świadczeniobiorców zgłasza się z wnioskami w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń w okresie od VIII do XII, co powoduje znaczące spiętrzenie pracy w Dziale Świadczeń w tym okresie.

W pozostałych miesiącach, wnioski przyjmowane są w mniejszych ilościach i z reguły ograniczają się do świadczeń niezależnych od okresu zasiłkowego (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie) i przypadków, kiedy np. zmieniła się sytuacja rodzinna, czy dochodowa, bądź wnioskodawcy otrzymali orzeczenie o niepełnosprawności.

Prawo do świadczeń rodzinnych (poza zasiłkiem pielęgnacyjnym, świadczeniem rodzicielskim i świadczeniem pielęgnacyjnym) oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, uwarunkowane jest sytuacją finansową. Zasiłek dla opiekuna pobierany jest niezależnie od sytuacji finansowej.

Świadczenia rodzinne przysługują osobom, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością, to kryterium uprawniające do świadczeń wzrasta do kwoty 764 zł.

Od 2013r. obowiązuje również kryterium uprawniające do pobierania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka. Jest ono znacząco wyższe od kryterium do zasiłków rodzinnych i wynosi 1922 zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie i nie uległo zmianie.

Natomiast wysokości zasiłku rodzinnego w 2018r. wynosiły odpowiednio:

- **95 zł.** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **124 zł.** na dziecko w wieku od 5 do 18 roku życia,
- **135 zł.** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego, przysługuje w przypadku osiągnięcia dochodu nie wyższego niż 725 zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Kwota ta nie zmieniała się od czasu wprowadzenia świadczenia z funduszu alimentacyjnego tj. od 2008r.

W obecnym okresie zasiłkowym (2018/2019) rokiem bazowym, z którego bada się sytuację finansową rodziny jest rok 2017, chyba że sytuacja zawodowa członków rodziny uległa zmianie i mamy do czynienia z utratą, bądź uzyskaniem dochodu w rozumieniu przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wówczas niezbędne jest szczegółowe przeczłoniowanie sytuacji zawodowej i potwierdzenie jej stosownymi dokumentami, od dnia zmiany do dnia złożenia wniosku.

Od 2016r. uproszczono również procedurę ubiegania się o przyznanie świadczeń rodzinnych.

Wnioskodawcy są zobligowani do złożenia wniosku natomiast Ośrodek w przypadku, kiedy nie występuje utrata lub uzyskanie dochodu, samodzielnie pozyskuje dane z ewidencji pesel, Ministerstwa Finansów i ZUS.

II.2. Rodzaje świadczeń rodzinnych

II.2.1. Zasiłek rodzinny:

Jest podstawowym świadczeniem rodzinnym, uzależnionym od wieku dziecka, ewentualnego kontynuowania nauki i dochodu rodziny. Do zasiłku rodzinnego przysługują następujące dodatki:

- z tytułu urodzenia dziecka,
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- na pokrycie kosztów dojazdu lub zamieszkania dziecka w miejscowości, gdzie znajduje się siedziba szkoły,
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Przysługuje osobie uprawnionej na dziecko do ukończenia 18 roku życia, bądź 21 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub 24 jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się jednocześnie orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje także osobie uczącej się w wieku do ukończenia 24 roku życia (oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się w szkole lub szkole wyższej, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów).

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny	1.664.401,-	14.684

II.2.2. Dodatki do zasiłku rodzinnego:

z tytułu urodzenia dziecka:

przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia. Świadczenie ma charakter jednorazowy i jego pełna wysokość wynosi 1.000 zł. na dziecko.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania prawa do tego świadczenie jest przedstawienie zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego fakt pozostawania przez matkę dziecka pod opieką medyczną nie później niż od 10-go tygodnia ciąży do dnia porodu.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych Świadczeń
	Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	69.075,-	88

z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego:

przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu lub prawnemu dziecka, przebywającemu na urlopie wychowawczym. Świadczenie wynosi 400 zł.mies. i przyznawane jest na okres 24 miesiące lub 36 miesięcy, jeżeli sprawowana jest opieka nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu lub 72 m-cy w przypadku opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o

niepełnosprawności. Świadczenie nie przysługuje, jeżeli osoba uprawniona, podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w czasie urlopu wychowawczego uniemożliwiająca sprawowanie bezpośredniej opieki nad dzieckiem, korzysta w okresie przebywania na urlopie wychowawczym z zasiłku macierzyńskiego lub dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę i korzysta z tej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	122.173,-	314

z tytułu samotnego wychowywania dziecka:

świadczenie należne osobie samotnie wychowującej dziecko, która nie posiada zasądzonych świadczeń alimentacyjnych od drugiego z rodziców, ponieważ drugi rodzic nie żyje, jest nieznan, bądź powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. Wysokość świadczenia wynosił 193 zł. na dziecko, jednak nie więcej niż 386 zł. na wszystkie dzieci lub 273 zł. i odpowiednio 546zł. na dzieci, które legitymują się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	291.321,-	1.507

z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej:

świadczenie przysługuje na trzecie i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego. Świadczenie w pełnej wysokości wynosi 95 zł. mies. na dziecko.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	181.412,-	1.945

z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego:

prawo do świadczenia posiadają dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, bądź orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Wysokość świadczenia w pełnej kwocie wynosi 90 zł. mies. na dziecko w wieku do 5 roku życia oraz 110 zł. mies. na dziecko powyżej 5 roku życia.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	114.986,-	1.098

z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego:

przysługuje dzieciom rozpoczynającym rok szkolny lub obowiązkowe przygotowanie przedszkolne i ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Świadczenie ma charakter jednorazowy, a jego pełna wysokość wynosi 100zł. na dziecko.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	78.267,-	1.411

z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania:

– na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły: świadczenie należne dzieciom kontynuującym naukę w szkole ponadgimnazjalnej mającej swoją siedzibę poza miejscowością zamieszkania dziecka. Świadczenie wypłacane jest przez 10 miesięcy - w okresie od IX do VI roku następnego w wysokości 69 zł. mies. na dziecko,

– na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w bursie szkolnej lub internacie w miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej. Świadczenie przysługuje również uczniom kontynuującym naukę w zakresie szkoły podstawowej lub gimnazjum, jeżeli legitymują się orzeczeniem o niepełnosprawności. Dodatek wypłacany był

przez 10 miesięcy w okresie od IX do VI roku następnego w wysokości 113 zł. mies. na dziecko

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	12.373,-	153

II.2.3. Świadczenie pielęgnacyjne:

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu lub innej osobie zobowiązanej do alimentacji z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub możliwości podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania osobistej i bezpośredniej opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub bezterminowo, jeżeli osoba posiada niepełnosprawność orzeczoną na stałe. Jest to świadczenie wypłacane niezależnie od sytuacji finansowej rodziny. W 2018r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła - 1.477 zł. miesięcznie natomiast od 1 stycznia 2019r. wynosi – 1.583 zł. miesięcznie.

Osoba wymagająca opieki musi posiadać orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności wraz ze wskazaniem dot. konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (dot. dzieci do ukończenia 16 roku życia).

Z tytułu pobieranego świadczenia może być opłacana składka na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Świadczenie pielęgnacyjne	1.560.620,-	1.066

II.2.4. Zasiłek dla opiekuna:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013r. uznał za niekonstytucyjne przepisy odbierające od lipca 2013r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osobom opiekującym się dorosłym niepełnosprawnym członkiem rodziny i zobowiązał ustawodawcę do wprowadzenia odpowiednich zmian prawnych w tym zakresie. Konsekwencją tego jest ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, która weszła w życie w dniu 15 maja 2014r.

Na jej mocy wszystkim osobom, które pozbawiono prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (na skutek niekonstytucyjnego przepisu), przyznano zasiłek dla opiekuna z wyrównaniem od 1 lipca 2013r. w wysokości 520 zł. miesięcznie. Od 1 listopada 2018r. zasiłek dla opiekuna został podwyższony do kwoty 620 zł. mies. Uprawnienia do zasiłku dla opiekuna przysługują ściśle określonej grupie osób.

Obecnie świadczenie wypłacane jest na bieżąco 13 osobom sprawującym opiekę nad niepełnosprawnym członkiem swojej rodziny.

Osoby te posiadają prawo do zasiłku tak długo jak będą sprawowały opiekę, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Warunkiem niezbędnym, jest przeprowadzanie przez pracownika socjalnego co 6 m-cy aktualizacji wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Z tytułu pobieranego zasiłku może być opłacana składka na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w złotych	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Zasiłek dla opiekuna	80.955,-	152

II.2.5. Specjalny zasiłek opiekuńczy:

Jest formą wsparcia adresowaną głównie do osób, które opiekują się dorosłym niepełnosprawnym członkiem swojej rodziny i nie pobierały wcześniej świadczenia pielęgnacyjnego, a zatem nie są objęte orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego i pomocą w formie zasiłku dla opiekuna.

Podobnie, jak w przypadku zasiłku dla opiekuna, osoba wymagająca opieki musi legitymować się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dodatkowo jeszcze wprowadzono kryterium finansowe, a mianowicie dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie (zarówno sprawującej opiekę, jak też wymagającej opieki) nie może przewyższać kwoty 764 zł.

Kolejnym warunkiem ustalenia prawa do świadczenia jest wcześniejsze przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania, potwierdzającego spełnienie niezbędnych okoliczności oraz jego aktualizowanie co 6 m-cy.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wynosił do 31 października 2018r. 520 zł.mies., a od 1 listopada 2018r. wynosi 620 zł.mies. i przyznawany jest na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności zostało wydane na krótszy okres.

Z tytułu pobieranego specjalnego zasiłku opiekuńczego może być opłacana składka na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w złotych	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	57.560,-	108

II.2.6. Zasiłek pielęgnacyjny:

Przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej, opieki i pomocy innej osoby. Uprawnienia do zasiłku posiadają: dzieci niepełnosprawne, osoby z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością, osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia oraz osoby, które ukończyły 75 rok życia – niezależnie od dochodu. Wysokość świadczenia do 31 października 2018r. wynosiła 153 zł.mies., a od 1 listopada 2018r. wynosi 184,42 zł.mies. Kolejna waloryzacja świadczenia zaplanowana jest na XI 2019r. i przewiduje podwyższeni zasiłku do kwoty 215,84 zł.mies.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobom, które posiadają uprawnienia do dodatku pielęgnacyjnego.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	1.271.655,-	8.057

II.2.7. Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne:

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna, niepodlegające ubezpieczeniom z innych tytułów, opłacana jest składka na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Składka na ubezpieczenie społeczne	308.490,-	871
2.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	94.776,-	828
3.	Łącznie	403.266,-	1.699

II.2.8. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka:

Jest to świadczenie jednorazowe, od 2013r. wypłacane już z uwzględnieniem sytuacji finansowej rodziców w wysokości 1.000 zł. na dziecko. Prawo do świadczenia przysługuje rodzicom dziecka lub opiekunowi faktycznemu na wniosek złożony w terminie do 12 m-cy od urodzenia dziecka, bądź uprawomocnienia się postanowienia sądu o przysposobieniu dziecka. Kryterium uprawniające do pobierania świadczenia wynosi 1.922zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Warunkiem, który należy spełnić aby pobrać świadczenie jest przedstawienie zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego, iż matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10-go tygodnia ciąży do dnia porodu oraz w przypadku osób deklarujących samotne wychowywanie dziecka – posiadanie zasądzonych alimentów od drugiego rodzica.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych Świadczeń
1.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	155.000,-	155

II.2.9. Świadczenie rodzicielskie:

W celu zapewnienia możliwości zaspokojenia występujących potrzeb wynikających z urodzenia dziecka, od 2016r. funkcjonuje w ramach świadczeń rodzinnych nowy rodzaj wsparcia – świadczenie rodzicielskie. Pomimo, iż zostało umocowane w systemie świadczeń rodzinnych, odmiennie ustalone zostały kryteria jego przyznawania. Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium finansowego, a także jego wypłata nie jest realizowana z uwzględnieniem okresów zasiłkowych. Ponadto realizator zadania nie otrzymuje na obsługę kwoty stanowiącej 3% poniesionych wydatków na wypłatę świadczenia, jak to ma miejsce w

przypadku pozostałych świadczeń rodzinnych.

Prawo do świadczenia rodzicielskiego przysługuje matce (w sporadycznych przypadkach ojcu), która sprawuje nad dzieckiem osobistą opiekę i jednocześnie nie ma możliwości pobierania zasiłku macierzyńskiego. Głównie skierowane jest do: osób bezrobotnych, studentek, uczennic, rencistek.

Wysokość świadczenia wynosi 1.000 zł. miesięcznie i wypłacane jest przez okres 52 tygodni od dnia porodu tj. do ukończenia przez dziecko 1 roku życia. W przypadku urodzenia podczas jednego porodu więcej niż jednego dziecka, okres pobierania świadczenia rodzicielskiego zostaje wydłużony.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Świadczenie rodzicielskie	540.206,-	629

II.2.10. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego

Jest świadczeniem, które zastąpiło wypłacaną wcześniej zaliczkę alimentacyjną.

Podobnie jak zaliczka alimentacyjna, jest świadczeniem wypłacanym w zastępstwie zasądzonych alimentów w przypadku bezskutecznej egzekucji prowadzonej przez komornika sądowego.

Prawo do świadczenia przysługuje dziecku, które ma wyrok, bądź ugodę sądową zasądzającą na jego rzecz alimenty od rodzica i prowadzona egzekucja jest bezskuteczna przez okres min. 2 miesięcy, a dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przewyższa kwoty 725zł.

Świadczenie przysługuje dziecku do ukończenia 18 roku życia, bądź 25 roku życia jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej, albo bez względu na wiek, jeżeli dziecko posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość świadczenia ustala się w oparciu o wysokość zasądzonych alimentów, kwota nie może jednak przewyższać 500 zł. mies. na dziecko.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	1.070.331,-	2.997

Łączna liczba świadczeń i wydatków w roku 2018

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych Świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	2.534.008,-	21.200
2.	Świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne)	2.889.835,-	9.231
3.	Zasiłek dla opiekuna	80.955,-	152
3.	Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne	403.266,-	1.699
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia	155.000,-	155

	dziecka		
5.	Świadczenie rodzicielskie	540.206,-	629
6.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	1.070.331,-	2.997
7.	Łącznie	7.673.601,-	36.063

II.3. Procedury związane z przyznawaniem świadczeń

Ustalanie prawa do świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna i świadczeń z funduszu alimentacyjnego odbywa się w trybie postępowania administracyjnego, co oznacza konieczność wydawania w tych sprawach decyzji.

Poza realizowaną w ciągu roku wypłatą świadczeń, do których prawo ustalono na początku okresu zasiłkowego, w każdym miesiącu przyjmowane są nowe wnioski osób, które nie posiadały wcześniej uprawnień do świadczeń np. z powodu przekroczonego dochodu, bądź narodzin kolejnego dziecka.

Ponadto na bieżąco przyjmowane są i załatwiane sprawy dot. świadczeń, które realizowane są bez uwzględniania okresów zasiłkowych takie jak: zasiłki pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie pielęgnacyjne.

Również uregulowanie sytuacji rodzinnej i zakończenie wielu spraw rozwodowych i ustalających alimenty, pozwalają osobom samotnie wychowującym dziecko – dotychczas nie pobierającym świadczeń – na ubieganie się o ich wypłatę.

W ciągu 2018 roku wydano łącznie 4.269 decyzji administracyjnych rozstrzygających w sprawach o wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekunów i świadczeń wychowawczych.

Zmiany przepisów wprowadzane na przestrzeni ostatnich lat wprowadziły obowiązek informowania, przez osoby korzystające ze świadczeń o każdej zmianie sytuacji, która ma wpływ na pobierane świadczenia.

Oznacza to m.in. konieczność zgłaszania zmian związanych ze zmianą zatrudnienia, a co za tym idzie ponownego ustalania przez organ właściwy, uprawnień do świadczeń na skutek zmiany osiąganych dochodów z zachowaniem pełnej procedury administracyjnej (wszczęcie postępowania, zmiana/uchylenie decyzji itp.).

Obsługa świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wymaga niejednokrotnie wydania dla różnych celów zaświadczeń o wysokości i formach udzielanej pomocy.

W 2018r. na wniosek osób zainteresowanych wydano 914 zaświadczeń.

II.4. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, nakłada na Ośrodek szereg działań poza wypłacaniem świadczeń funduszu alimentacyjnego.

Działania te odnoszą się przede wszystkim do prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, które mają na celu poprawienie egzekucji prowadzonej przez komorników.

W pierwszej kolejności ustalana jest w trybie wywiadu alimentacyjnego, sytuacja życiowa dłużników alimentacyjnych oraz ich stan majątkowy. Po ustaleniu, iż przyczyną niełożenia na utrzymanie dzieci jest brak zatrudnienia, działając jako organ właściwy dłużnika informujemy Powiatowy Urząd Pracy o potrzebie aktywizacji dłużnika alimentacyjnego.

Ponadto obligatoryjne jest wszczynanie procedury w sprawie wydania dłużnikowi, który nie zgłosił się na wywiad alimentacyjny – decyzji uznającej go za dłużnika uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Dopiero konsekwencją takiej prawomocnej decyzji jest

złożenie wniosku do prokuratury o ściganie na podstawie art. 209 kodeksu karnego oraz wniosku o odebranie prawa jazdy.

W praktyce oznacza to konieczność przeprowadzenia dodatkowego postępowania administracyjnego z pełną procedurą, która nie tylko wydłuża czas całego postępowania, ale przede wszystkim stanowi dodatkowe obciążenie finansowe. Obowiązek kilkakrotnego przygotowywania i skutecznego doręczania dłużnikom korespondencji generuje koszty związane z obsługą tego zadania.

Zmiany legislacyjne spowodowały, że w sytuacji jeżeli dłużnik alimentacyjny został już w poprzednim okresie zasiłkowym uznany za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i sytuacja ta nie uległa zmianie – nadal uniemożliwia ustalenie swojej sytuacji życiowej w trybie wywiadu alimentacyjnego, to nie wydaje się kolejny raz w tej kwestii decyzji administracyjnej i nie kieruje już wniosków na drogę postępowania sądowego.

Podobnie postępuje się w przypadku ustalenia w trybie wywiadu alimentacyjnego, że powodem nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej jest brak zatrudnienia – także nie kieruje się kolejnego wniosku do PUP o aktywizację zawodową dłużnika.

Ponadto zmieniona w maju 2017r. ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jak również ustawa – Kodeks karny, spowodowała obowiązek automatycznego informowania organów ścigania o wypłacanych w zastępstwie zasądzonych alimentów świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Obecnie z założenia przestępstwem ściganym z urzędu jest niealimentacja, jeżeli zadłużenie dłużników przekracza wartość 3-miesięcznej należności alimentacyjnej.

W 2018r. w ramach podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych skierowano do dłużników 185 wezwań na wywiady z czego sporządziliśmy 63 wywiady alimentacyjne, a w przypadku 21 dłużników przekazaliśmy do PUP informacje o potrzebie ich aktywizacji zawodowej. Po ustaleniu, że powodem niealimentacji jest brak zatrudnienia, 10 dłużników zobowiązaliśmy do zarejestrowania się w PUP jako osoby bezrobotne w celu zastosowania wobec nich działań aktywizacyjnych.

Wydaliśmy również 25 decyzji uznające dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych. Skierowaliśmy także 24 wnioski do prokuratury o ściganie oraz 5 wniosków o odebranie prawa jazdy, a 94 dłużników nie zgłosiło się kolejny raz na wywiad alimentacyjny o czym poinformowaliśmy właściwych komorników sądowych.

W 189 przypadkach zawiadomiliśmy organy ścigania o przyznanych w zastępstwie świadczeniach z funduszu alimentacyjnego. W zdecydowanej większości prokuratura po otrzymaniu naszych zawiadomień lub wniosków o ściganie, informuje o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu wszczętego dochodzenia przeciwko dłużnikom alimentacyjnym. Głównym powodem takich rozstrzygnięć jest brak znamion czynu zabronionego. Taka sytuacja miała miejsce w 119 przypadkach. Zaledwie 1 dłużnik w 2018r. został skazanych za przestępstwo niealimentacji.

Z uwagi na zamieszkiwanie poza Kłodzkiem w stosunku do ..... 77 dłużników skierowano do ośrodków pomocy społecznej właściwych ze względu na miejsce zamieszkania, stosowne wnioski o podjęcie względem nich działań przewidzianych w ustawie.

Poza działaniami podejmowanymi wobec dłużników alimentacyjnych, nowe regulacje prawne powodują konieczność prowadzenia stałej korespondencji i wymiany informacji pomiędzy dłużnikami, komornikami i organami właściwymi.

II.5. Egzekucja należności od dłużników alimentacyjnych

Należności z tytułu wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego podlegają zwrotowi łącznie z ustawowymi odsetkami. Organem egzekucyjnym w sprawie alimentów, jak

również tych należności, jest właściwy komornik sądowy, który w ramach swoich uprawnień podejmuje określone czynności.

Wyegzekwowane za jego pośrednictwem kwoty są przekazywane do właściwego Ośrodka, który wypłaca fundusz alimentacyjny na dziecko. Otrzymane wpłaty są rozliczane wg następującej kolejności:

1. odsetki ustawowe (stanowiące w 100% dochód budżetu państwa),
2. 60% należności głównej (stanowiące dochód budżetu państwa),
3. 40% należności głównej (stanowiące dochód gminy).

W 2018r. udało się wyegzekwować od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego łączną kwotę – 403.627 zł., z czego przekazano:

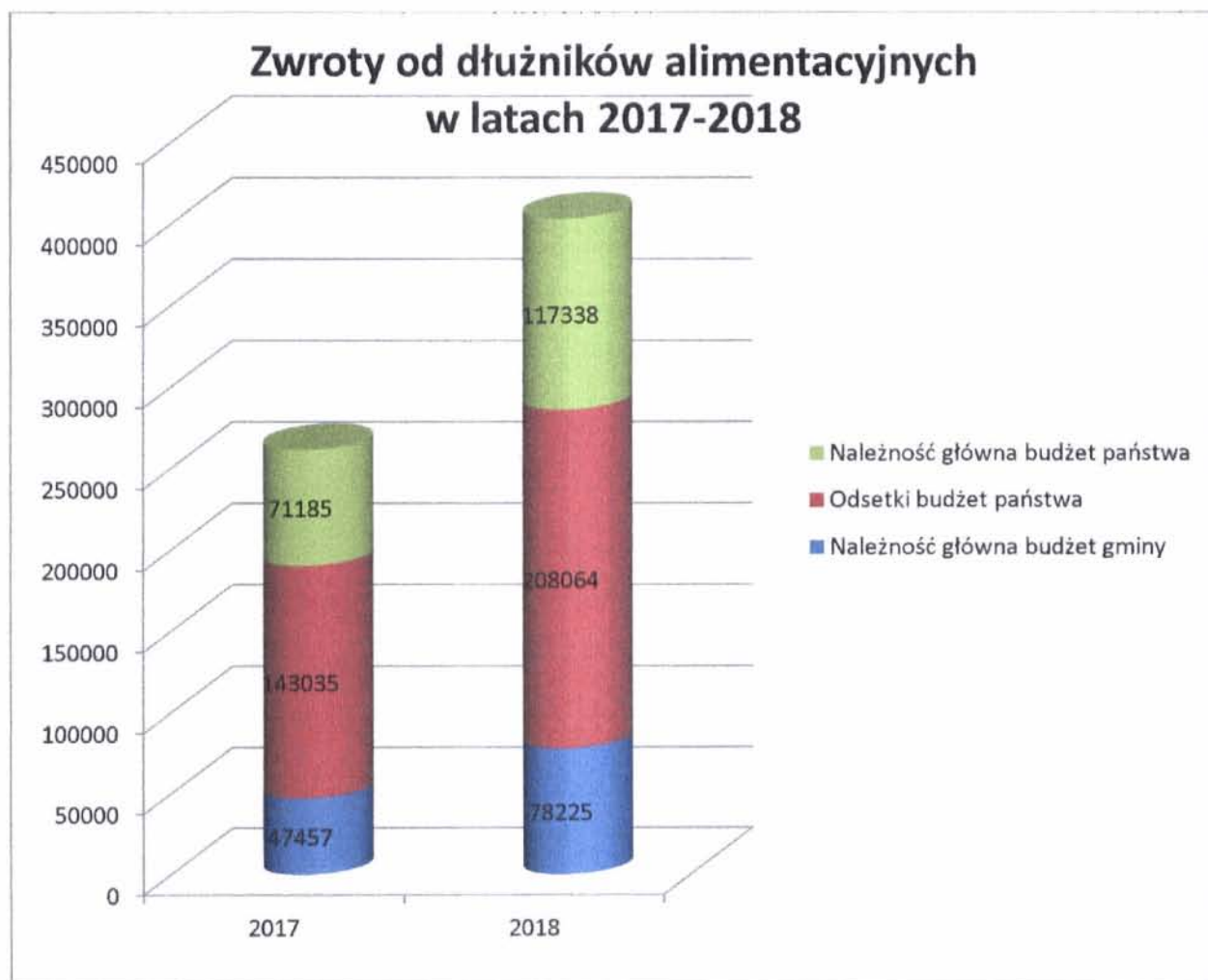
- 208.064 zł. do budżetu państwa jako odsetki,
- 117.338 zł. do budżetu państwa jako 60% należności głównej,
- 78.225 zł. Gminie Miejskiej Kłodzko jako 40% należności głównej.

Ponadto udało się wyegzekwować zwroty z tytułu wypłacanych wcześniej zaliczek alimentacyjnych na łączną kwotę – 26.643,13 zł. z czego:

- 13.321,57 zł. przekazano do budżetu państwa,
- 13.321,56 zł. przekazano jako dochód gminy.

Łącznie dochód gminy został zwiększony o kwotę 91.547 zł.

Biorąc pod uwagę, że w całym 2018r. wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 1.070.331 zł., kwota odzyskana stanowi ponad 40% poniesionych na ten cel wydatków i jest wyższa niż z ubiegłego roku.

Źródło: Opracowanie własne

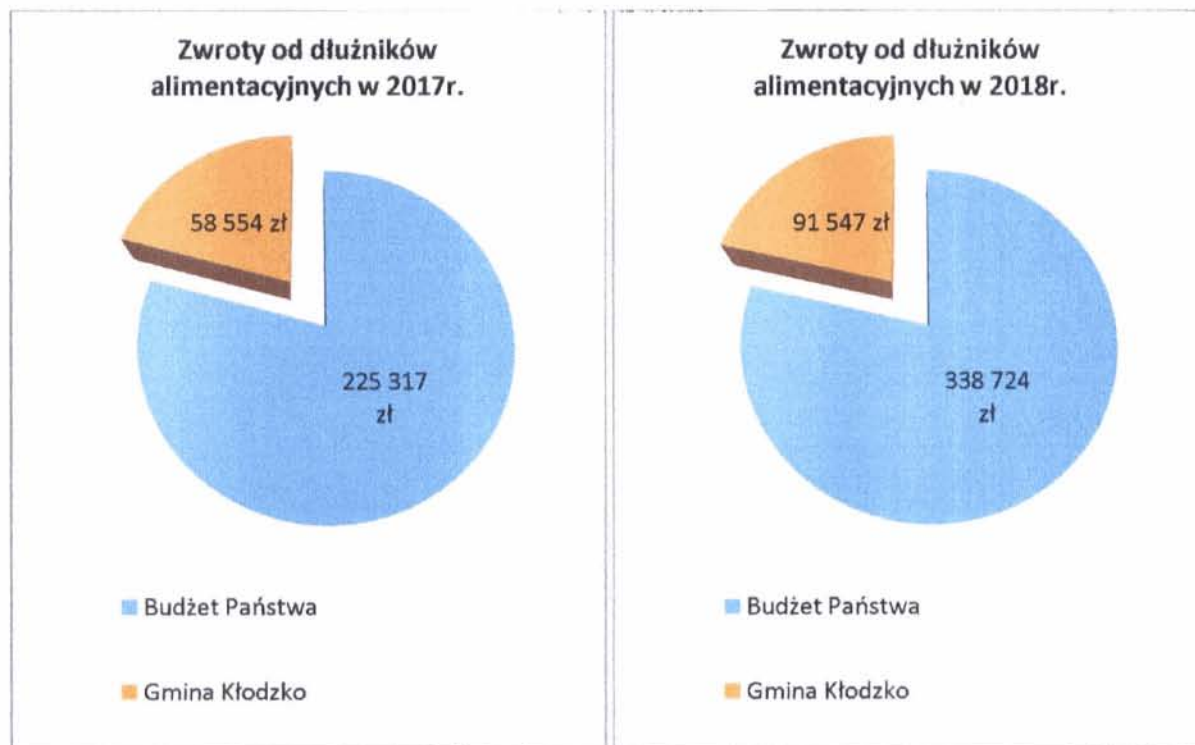
Zmiana ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła również zasady dochodzenia zwrotu należności od dłużników alimentacyjnych, delegując je w całości na komorników sądowych. To rozstrzygnięcie spowodowało umorzenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez urzędy skarbowe i nałożyło na Ośrodek obowiązek występowania do komorników sądowych prowadzących postępowanie w sprawie alimentów z wnioskiem o przyłączenie się do prowadzonych przez niego postępowań.

Obecnie Ośrodek nie ma już prawnych możliwości przyjmowania bezpośrednich wpłat od dłużników alimentacyjnych. Wszystkie osoby zainteresowane taką wpłatą odsyłane są do komornika sądowego.

Z kwoty wyegzekwowanej przez organ egzekucyjny w pierwszej kolejności zaspokajane są odsetki, a dopiero po ich całkowitej spłacie, zwracana jest należność główna. Dłużnicy alimentacyjni w większości posiadają tak wysokie zadłużenie z tytułu wypłacanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego, że w większości przypadków otrzymane wpłaty rozliczane są zgodnie z kolejnością na odsetki i przekazywane są jako dochód do budżetu państwa. Łącznie – wraz z należnością główną, kwota wyegzekwowanych środków od dłużników alimentacyjnych została w 80% przekazana do budżetu państwa.

Niezależnie od zmienionych zasad wyliczania kwoty stanowiącej należność właściwej gminy, w 2018r. zauważalny jest wyraźny wzrost należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych. W ubiegłym roku pozyskano z tego tytułu więcej o ponad 140.000 zł. w stosunku do roku 2017.

Środki finansowe uzyskane przez gminę z tytułu prowadzonych postępowań egzekucyjnych mogą zostać przeznaczone w szczególności na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Źródło: Opracowanie własne

II.6. Koszty obsługi

Koszty obsługi związanej z wypełnianiem zadań ustawowych zarówno w zakresie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, stanowią 3 % wydatków na świadczenia i w okresie od I do XII 2018r., wynosiły – 212.625 zł.

Wyłączone z podanej wyżej zasady wyliczania kosztów obsługi zostały tylko świadczenia rodzicielskie. W tym przypadku gmina nie otrzymuje kwoty stanowiącej 3% wydatków, lecz 30 zł. za każdą wydaną decyzję administracyjną dotyczącą świadczenia rodzicielskiego.

Prowadzimy politykę mającą na celu ograniczanie kosztów związanych z obsługą przyjętych do realizacji zadań, jednak nie udaje się zminimalizować wszystkich kosztów związanych z obsługą, a szczególnie tych, które pozostają poza naszymi wpływami (koszty komornicze, opłaty pocztowe, koszty obsługi prawnej, koszty związane z opłatą mediów itp.).

Bezpośrednio przy obsłudze świadczeń pracowało 6 pracowników. Poza osobami pracującymi bezpośrednio przy obsłudze świadczeń w pracę zaangażowani są również inni pracownicy Ośrodka w sposób pośredni przy realizacji świadczeń, są to np. pracownicy socjalni przeprowadzający wywiady środowiskowe oraz obsługa kadrowa i kasowo-finansowa.

II.7. Liczba osób objętych pomocą

Łącznie w 2018r. ze wsparcia w formie świadczeń rodzinnych korzystało ok. 1.200 rodzin miesięcznie oraz 160 rodzin ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego. O ile w przypadku rodzin pobierających świadczenia rodzinne widoczny jest niewielki wzrost w stosunku do danych z 2017r., to w przypadku rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego odnotowujemy niewielki spadek.

Źródłem tego należy upatrywać w większym zainteresowaniu rodzin świadczeniami rodzinnymi przy okazji ubiegania się o świadczenia wychowawcze na dzieci (500+) oraz niezmiennym od 2008r. kryterium uprawniającym do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zauważając niekorzystną tendencję w tym zakresie, ustawodawca zdecydował o podwyższeniu od 1 października 2019r. kryterium uprawniającego do korzystania z tej formy pomocy do kwoty 800 zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Wyraźne zmiany związane z wydatkami finansowymi widoczne są w zakresie świadczeń adresowanych do rodzin opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny lub wychowujących niepełnosprawne dziecko.

Pozytywnym aspektem jest sukcesywne podwyższanie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, które ma rekompensować utracone zatrudnienie oraz podwyższenie wysokości niezminionej od kilkunastu lat kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, a także specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.

Niekonstytucyjność przepisów orzekana przez Trybunał Konstytucyjny i brak nowych rozwiązań prawnych, otwiera drogę do uzyskania prawa do świadczenia poprzez organy odwoławcze i sądy administracyjne. Sytuacja ta wydaje się o tyle niekorzystna, iż nie sprzyja zasadzie budowania zaufania obywateli do organów państwa i niejednokrotnie powoduje, że funkcjonują rozbieżne rozstrzygnięcia w zależności od organu orzekającego.

Nadal pilne wydaje się rozwiązanie kwestii dorosłych osób niepełnosprawnych i przyjęcie takich zmian legislacyjnych, które będą uwzględniały potrzeby tych rodzin i możliwości budżetowe, a jednocześnie pozostaną w zgodzie z Konstytucją.

Obecnie Ministerstwo z udziałem środowisk osób niepełnosprawnych i parlamentarzystów prowadzi prace nad kolejną zmianą przepisów. Uwzględnienie w nowym stanie prawnym wytycznych Trybunału Konstytucyjnego, pozwoli na zniwelowanie zasadniczych różnic w

sytuacji opiekunów dzieci i opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych. Ma to być regulacja, która uporządkuje naruszany od 2013r. porządek prawny w tym zakresie.

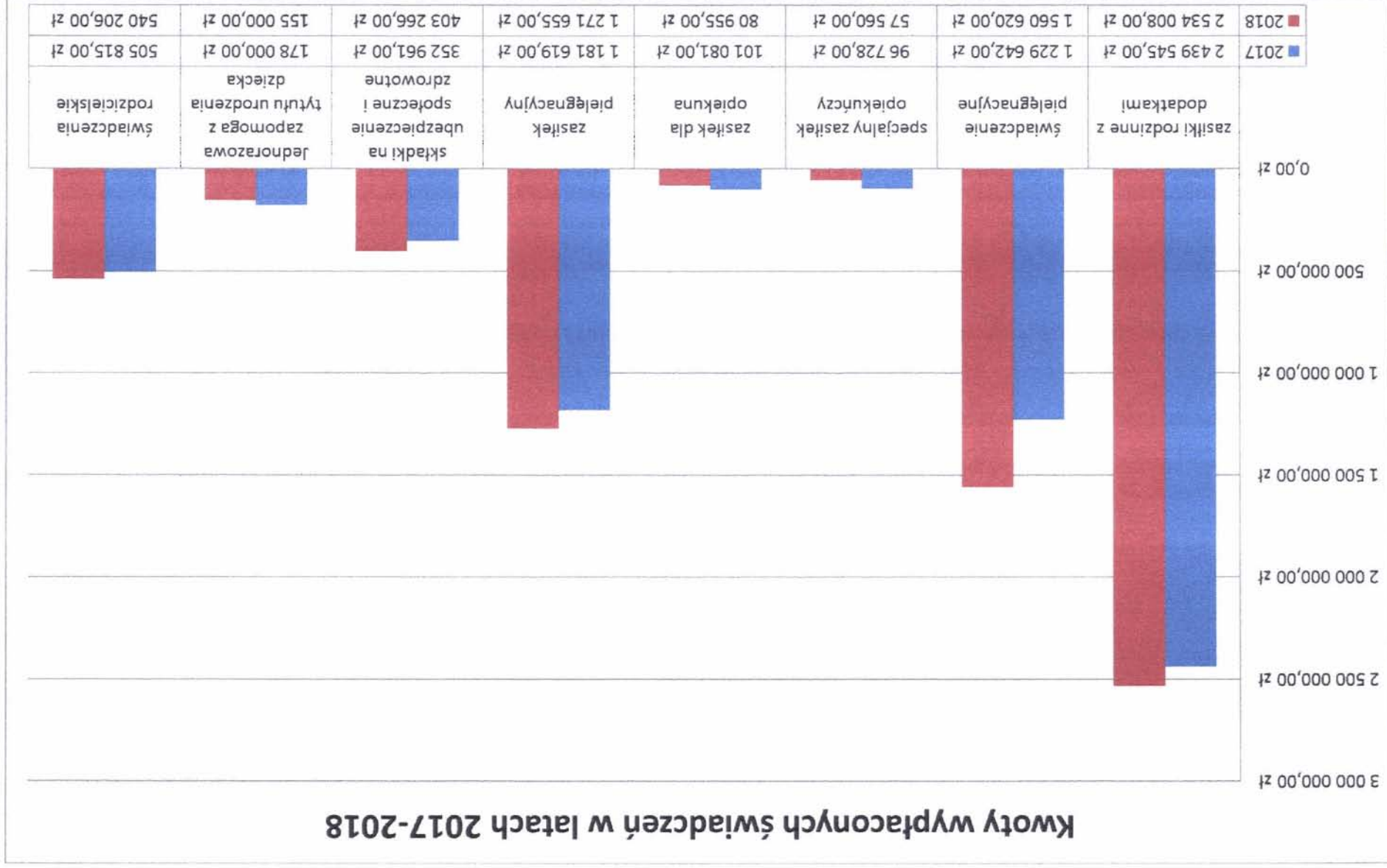
W oczekiwaniu najpierw na rozstrzygnięcia Trybunału, a następnie na nowe propozycje prawne, stale monitorujemy działania legislacyjne prowadzone w Ministerstwie i parlamencie. Na bieżąco śledzimy pojawiające się projekty ustaw i udzielamy niezbędnych informacji wszystkim zainteresowanym.

Nowe mechanizmy dotyczące sposobu wyliczania dochodu pozwalają na objęcie pomocą również rodziny, których niewielkie przekroczenie dochodu, wykluczało wcześniej z grona świadczeniobiorców.

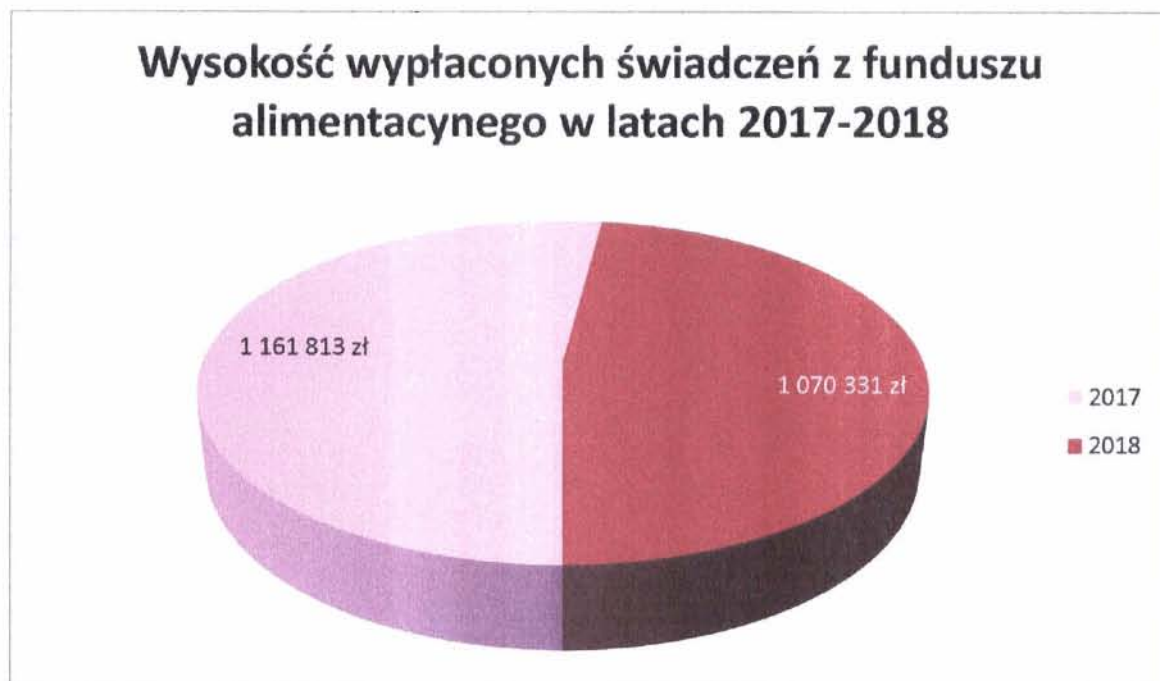
Ponadto dodatkowe, poza głównymi świadczeniami rodzinnymi, wsparcie kierowane do rodzin, którym urodziło się dziecko przez okres 12 miesięcy znacząco poprawia ich sytuację, zwłaszcza w początkowym okresie życia dziecka, kiedy matka jest wyłączona z rynku pracy.

Rozbudowywana oferta pomocowa, a także podwyższone sukcesywnie kwoty świadczeń rodzinnych, stanowią istotne elementy polityki państwa prowadzonej na rzecz rodziny.

Kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2017-2018

Niezmiennie od 2008r. kryterium uprawniające do świadczeń z funduszu alimentacyjnego spowodowało, że w 2018 roku zarówno liczba osób uprawnionych do świadczenia, jak też wydatki są nieco niższe niż w roku 2017r.

Źródło: Opracowanie własne

II.8. Świadczenia wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku rozpoczął realizację ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – programu Rodzina 500+.

Ustawa wprowadziła do systemu prawnego nowe świadczenie – świadczenie wychowawcze. Skierowana jest do rodzin mających na utrzymaniu dzieci do ukończenia 18 roku życia, a jej celem jest częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych i wychowaniem dzieci.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ma być odpowiedzią na niekorzystną sytuację demograficzną i zachęcić rodziców do podejmowania decyzji o powiększeniu rodziny.

Ma zmniejszyć ekonomiczne ograniczenia, szczególnie wśród ludzi młodych decydujących się na posiadanie potomka, zwłaszcza drugiego i kolejnego dziecka.

Przyjęte regulacje zakładają, że świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko w rodzinie przysługuje bez względu na wysokość osiąganego dochodu. Natomiast na pierwsze dziecko lub jedyne dziecko w rodzinie, świadczenie może zostać przyznane jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę nie przewyższa kwoty 800 zł. lub 1.200 zł. w przypadku rodziny wychowującej dziecko niepełnosprawne.

Wysokość świadczenia wychowawczego wynosi 500 zł. miesięcznie i wypłacana jest do czasu ukończenia 18 roku życia.

Ponadto istotnym rozwiązaniem w szczególności z punktu widzenia rodzin gorzej sytuowanych, jest wyłączenie dochodów uzyskiwanych z tytułu pobierania świadczenia wychowawczego z katalogu dochodów warunkujących prawo do świadczeń o charakterze społecznym. Oznacza, że świadczenie wychowawcze nie ma wpływu na pobierane świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, czy dodatki mieszkaniowe.

Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku za 2018 rok

Ponieważ wypłata świadczeń wychowawczych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, na obsługę świadczenia również przewidziana jest dotacja celowa w wysokości 1,5 % poniesionych wydatków na świadczenia.

Podobnie jak w latach poprzednich, w lipcu 2018r. tj. przed rozpoczęciem nowego okresu zasiłkowego, rozpoczęto akcję informacyjną przypominającą o konieczności składania wniosków na nowy okres zasiłkowy trwający od X 2018r. Zamieszczono komunikaty i niezbędne informacje w siedzibie Ośrodka oraz na stronie internetowej.

Ponadto w celu ułatwienia złożenia wniosku, szczególnie rodzicom aktywnym zawodowo, przedłużono do godz. 17 czas pracy Ośrodka w okresie od VIII do X 2018r.

Łącznie przyjęto w okresie od stycznia do grudnia 1.466 wniosków w sprawie ustalenia uprawnień do świadczenia wychowawczego.

W 2018r. 1.203 rodziny miesięcznie pobierały świadczenia wychowawcze na 1.856 dzieci.

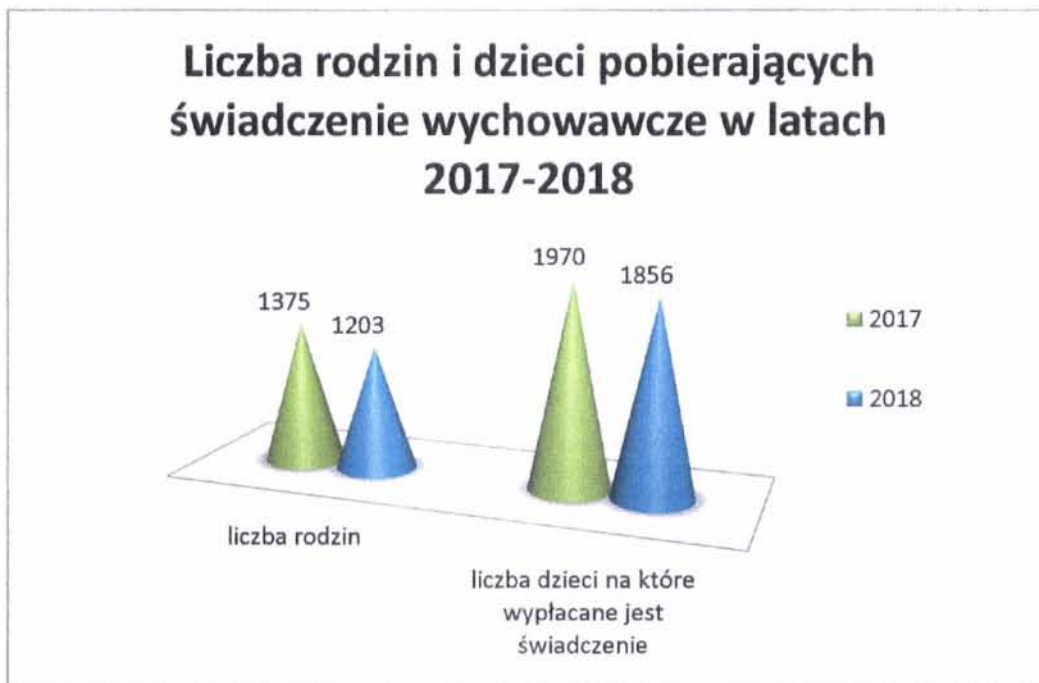
Z tego 740 były to pierwsze lub jedyne dzieci w rodzinie.

Rok 2018 odbiegał od 2017 w zakresie liczby rodzin i dzieci na które wypłacane były świadczenia wychowawcze. Różnice widać w stosunku do wysokości poniesionych na ten cel wydatków i liczby zrealizowanych świadczeń.

Liczba zrealizowanych świadczeń wychowawczych i wydatków w latach 2017 – 2018 przedstawiała się następująco:

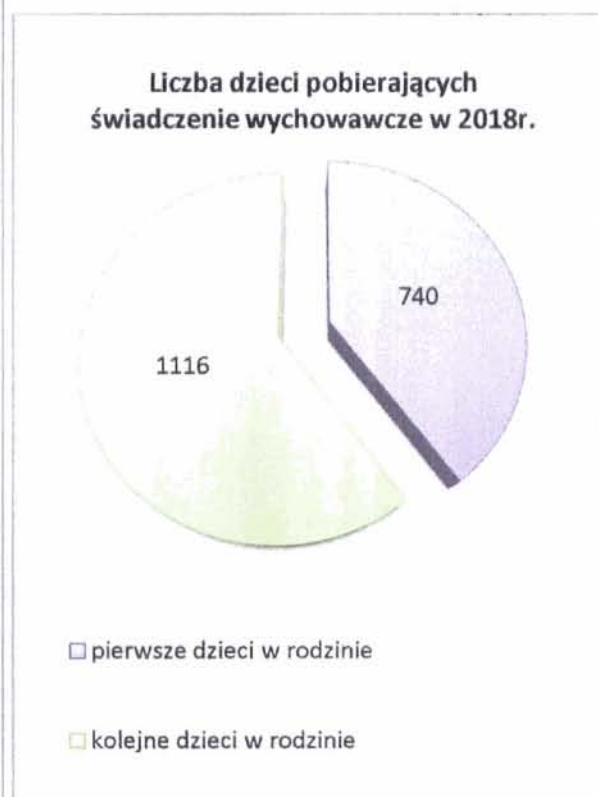
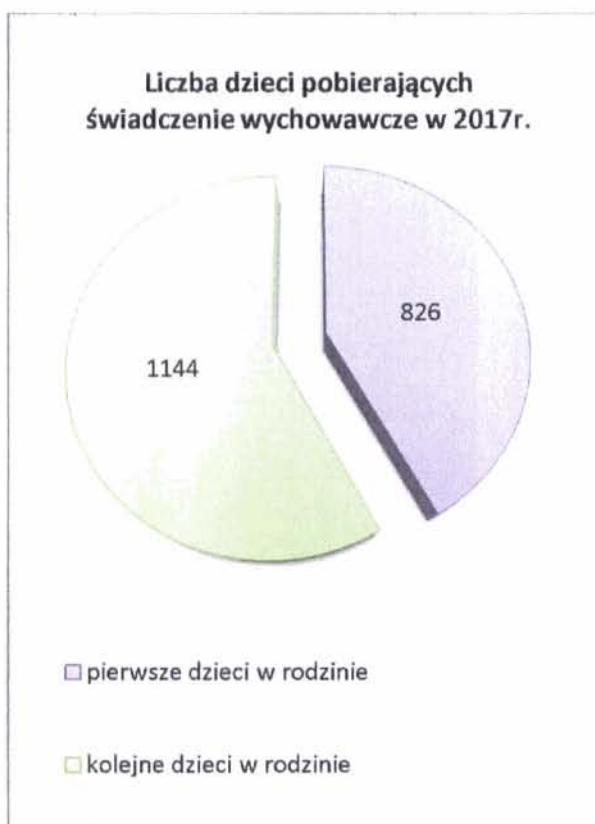
Lp.	Okres	Rodzaj świadczenia	Wydatki w zł.	Liczba zrealizowanych świadczeń
1.	I–XII 2017r.	Świadczenie wychowawcze	11.616.173,-	23.339
2.	I – XII 2018r.	Świadczenie wychowawcze	11.071.137,-	22.275

Okolo 170 rodzin mniej w 2018r. korzystało z pomocy z formie świadczenia wychowawczego, co z kolei spowodowało obniżenie wydatków na świadczenia o kwotę blisko 550.000 zł. w skali całego roku.

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie zmniejszeniu uległa w 2018 roku liczba pierwszych dzieci w rodzinie na które wypłacano świadczenie wychowawcze.

Źródło: Opracowanie własne

Koszty związane z obsługą zadania w 2018r. również były mniejsze, mieściły się w kwocie stanowiącej 1,5% otrzymanej dotacji i wyniosły – 165.734 zł.

Świadczenie wychowawcze zostało przyznane na czas trwania kolejnego okresu zasiłkowego tj. od 1 października 2018r. do 30 września 2019r. W okresie do 30 września 2018r. świadczenia wychowawcze wypłacane były na podstawie wniosków złożonych w okresie zasiłkowym 2017/2018 trwającym od 1 października 2017r. do 30 września 2018r.

Obecnie podstawą ustalania sytuacji dochodowej jest rok 2017, natomiast od 1 października 2019r. będzie to rok 2018.

W celu ułatwienia sposobu ubiegania się o świadczenie, uproszczono procedurę ustalania uprawnień, umożliwiono wnioskodawcom składanie wniosków drogą elektroniczną i zobowiązano jednostki realizujące do samodzielnego pozyskiwania danych dot. sytuacji finansowej rodziny.

Po realizacji zadania w latach 2016 - 2017 i gruntownej analizie w zakresie liczby rodzin i dzieci objętych wsparciem i poniesionych na ten cel wydatków, ustawodawca zdecydował o wprowadzeniu pewnych modyfikacji prawnych wraz z rozpoczęciem okresu zasiłkowego od 1 października 2018r.

Skutkiem nowelizacji ustawy jest ograniczenie prawa do świadczenia wychowawczego osobom deklaruującym samotne wychowywanie dziecka, jeżeli nie posiadają zasądzonych alimentów od drugiego rodzica. Ponadto w celu wyeliminowania zjawiska związanego z pobieraniem świadczeń przez rodziny zamieszkujące poza granicami RP, wprowadzono obowiązkową weryfikację w zakresie posiadania uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej i kontynuowania przez dzieci nauki w szkole.

Zmiany dotyczą również sposobu dokumentowania i wyliczania dochodu w stosunku do osób prowadzących działalność gospodarczą.

Ponieważ obowiązek alimentacyjny jest nowym kryterium, osoby ubiegające się o świadczenia wychowawcze mają 3 miesiące na ustalenie alimentów i dostarczenie wyroku lub ugody zatwierdzonej przez sąd.

Zmiany powyższe miały za zadanie uszczelnienie systemu świadczeń wychowawczych.

W sytuacji, jeżeli wystąpią wątpliwości dot. sprawowania przez rodziców opieki nad dzieckiem lub wydatkowania pobieranych świadczeń niezgodnie z przeznaczeniem, istnieje możliwość przekazywania należnego świadczenia w formie rzeczowej lub opłacenia usług.

W celu ustalenia i ewentualnego wyeliminowania negatywnych przypadków, prowadzimy monitoring rodzin korzystających z tej formy wsparcia i zagrożonych występowaniem niekorzystnych sytuacji.

Ponieważ celem świadczenia wychowawczego jest pokrycie kosztów związanych z wychowaniem dziecka, opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb, działania Ośrodka koncentrują się na tym, aby przekazywana pomoc służyła dzieciom i ich potrzebom.

Wprowadzenie programu Rodzina 500+ uznawane jest jako przełom w prowadzonej polityce państwa na rzecz rodziny. Są to niemalże środki finansowe, które trafiają wprost do rodziny, traktowanej w tym przypadku podmiotowo – z poszanowaniem jej autonomii i niezależności.

Rodziny chwalą przyjęte rozwiązania. Wskazują na znacznie większe możliwości zrealizowania potrzeb swoich dzieci w zakresie: korzystania z dodatkowych zajęć, nauki języków obcych, czy uczestniczenia w obozach i koloniach letnich, bez obawy o domowy budżet.

II.9 Jednorazowe świadczenie „Dobry start”

W 2018r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku otrzymał upoważnienie do realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Program ten ma być kolejnym (obok programu Rodzina 500+) komponentem kompleksowej i długofalowej polityki rodzinnej. Polityki traktowanej przede wszystkim jako inwestycja w rodzinę będącą fundamentem silnego państwa opartego na kapitale ludzkim.

Już na etapie prac legislacyjnych, związanych z uruchomieniem programu, podjęliśmy kroki w celu oszacowania liczby potencjalnych beneficjentów, a po otrzymaniu stosownego upoważnienia przystąpiliśmy do realizacji zadania.

Rozpoczęliśmy szeroką akcję informacyjną dotyczącą zarówno zasad ustalania uprawnień, jak też terminów składania wniosków i wypłacania świadczenia.

Wsparcie z programu, mające wspomóc rodziny w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego, realizowane było w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł. na uczące się dziecko.

Było to świadczenie przyznawane niezależnie od pobieranych przez rodzinę świadczeń rodzinnych w tym m.in. dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Przysługiwało bez względu na dochód na każde dziecko w wieku do ukończenia 20 roku życia (24 w przypadku dzieci niepełnosprawnych) rozpoczynające naukę w szkole.

Wnioski o wypłatę świadczenia składane były w okresie od 1 lipca do 30 listopada 2018r., a pierwsze wypłaty realizowaliśmy już w lipcu 2018r. Realizację programu zakończyliśmy ostatnimi pojedynczymi wypłatami w listopadzie ubiegłego roku.

W 2018r. przyjęliśmy 1.834 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia dla 2.396 dzieci.

Z tego przyznano jednorazowe wsparcie dla 2.391 dzieci na łączną kwotę 717.300 zł.

W 5 przypadkach odmówiono przyznania świadczenia z uwagi na fakt niekontynuowania nauki w szkole.

Ponieważ realizacja programu „Dobry start” była zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, zarówno na wypłatę świadczeń, jak też koszty obsługi, otrzymaliśmy środki finansowe z budżetu państwa.

Koszty obsługi zostały ustalone na kwotę 10 zł. za każde dziecko, w którego sprawie zostało wydane rozstrzygnięcie dot. uprawnień do świadczenia. Na koszty obsługi zadania wydatkowaliśmy łącznie 23.960 zł.

Rządowy program „Dobry start”, którego głównym celem jest wyrównywanie szans wśród uczniów, ma mieć charakter powszechny, dlatego wsparciem zostały objęte rodziny z dziećmi na utrzymaniu w wieku szkolnym bez względu na sytuację finansową.

Ustawodawca uznał, że bardzo istotne znaczenie ma, aby dodatkowo wspierać rodziny – niezależnie od istniejących już systemów wsparcia, i wyrównywać szanse edukacyjne niezależnie od posiadanego kapitału kulturowego, społecznego i materialnego.

Zgodnie z zapowiedziami, program ma być kontynuowany.

III. Pomoc świadczona w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży „Za Życiem”

Od stycznia 2017r. ustawodawca zauważając potrzebę dalszego wsparcia rodzin z dziećmi, szczególnie niepełnosprawnymi, wprowadził w życie ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, która przewiduje szeroki wachlarz wsparcia dla rodzin którym urodziło się dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu.

Celem wprowadzonych rozwiązań jest uregulowanie w sposób kompleksowy wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kobiet w ciąży powikłanej.

Ustawa zakłada wsparcie dla rodzin i kobiet w ciąży, szczególnie w „trudnej” ciąży poprzez dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, w tym do diagnostyki prenatalnej, poradnictwa związanego z pielęgnacją i wychowaniem dziecka, a także wsparcia materialnego.

Pomoc i opieka we wskazanym wyżej zakresie realizowana jest przez świadczeniodawców opieki zdrowotnej oraz lokalne samorządy w ramach szeroko rozumianej polityki wspierania rodziny tj. przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2018r. wypłacono 2 rodzinom świadczenie w wysokości 4.000 zł. w związku z urodzeniem dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie powstałe w okresie prenatalnym.

Ponadto rodziny te mogły skorzystać z pomocy i opieki asystenta rodziny. Rolą przewidzianą dla asystenta jest przede wszystkim koordynowanie poradnictwa i pomocy dla rodziny, które może być realizowane poprzez wspólne z rodziną opracowywanie katalogu niezbędnego wsparcia i reprezentowania jej potrzeb.

Zadanie realizowane jest jako zlecone przez budżet państwa i w całości finansowane ze środków budżetu państwa, który również finansuje koszty obsługi w wysokości 3% wydatków na wypłatę świadczeń.

Jest to kolejny krok w stronę poprawy sytuacji nie tylko finansowej rodzin z dziećmi realizowanej w ramach szeroko pojętej polityki prorodzinnej.

IV. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązki na jednostki samorządu terytorialnego takie jak m.in. wspieranie rodziny oraz finansowanie pieczy zastępczej.

IV.1. Charakterystyka działań pomocowych

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej gmina zapewnia wsparcie polegające w szczególności na:

1. Analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. Wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. Rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. Podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. Pomocy w integracji rodziny;
6. Przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. Dążenie do reintegracji rodziny;

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie:

- o Pracy z rodziną;
- o Pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka;

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą (za wyjątkiem postanowień sądowych) oraz aktywnym udziałem każdej rodziny z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wszystkie działania oparte są na poradnictwie specjalistycznym, zapewnieniu usług asystenta rodziny, rozwoju systemu opieki nad dzieckiem w tym placówek wsparcia dziennego np. świetlice socjoterapeutyczne oraz współfinansowanie pobytu dzieci z terenu Gminy Miasta Kłodzka w pieczy zastępczej.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie wspierania rodziny powierzona została Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kłodzku w drodze Uchwały Rady Miejskiej w Kłodzku Nr XX/219/2012 z dnia 29 marca 2012r.

Najważniejszym elementem pracy z rodziną są działania interdyscyplinarne wszystkich specjalistów działających w sferze pomocy poprzez:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej;
2. Pomoc dla uczniów (informacje dotyczące stypendiów szkolnych)
3. Dożywianie;
4. Zapewnienie bezpłatnego i powszechnego dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz szczegółowa informacja dotycząca miejsc, w których można otrzymać pomoc.

IV.2. Zestawienie wydatków

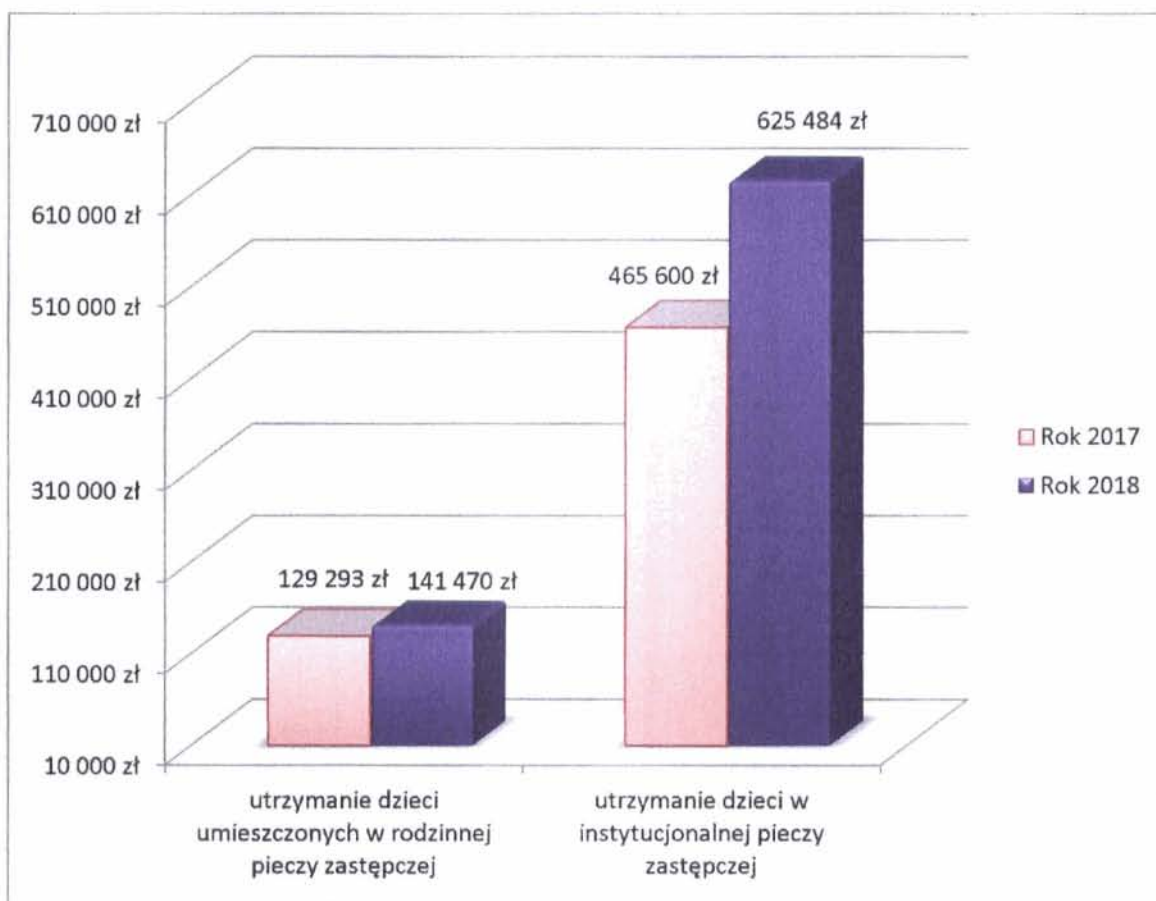
W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy współfinansuje ten pobyt w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i każdym następnym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W ramach realizacji zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, Gmina Miejska Kłodzko partycypowała w kosztach utrzymania dzieci z terenu miasta Kłodzka w pieczy zastępczej.

W 2018r. opłacono koszty pobytu 31 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na łączną kwotę – **141.470 zł.** oraz 33 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na łączną kwotę – **625.484 zł.**

Poniższe zestawienie obrazuje wzrost kosztów w roku 2018 względem roku 2017 w zakresie współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Źródło: Opracowanie własne

Wyższe kwoty ponoszonej odpłatności nie tyle są wynikiem zwiększającej się liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, co wydłużającym się ich pobytom poza domem rodzinnym. Stąd też główny nacisk na podejmowanie działań mających na celu poprawienie wydolności wychowawczej rodzin biologicznych umożliwiającą szybki powrót dziecka do domu rodzinnego.

Od 2012 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje zarówno pracownika socjalnego jak i asystenta rodziny do współdziałania ze sobą w zakresie pracy na rzecz rodziny. Można stwierdzić, że pracownik socjalny odpowiada za udzielanie pomocy rodzinie, natomiast asystent rodziny za wsparcie. Pojęcia „pomoc” i „wsparcie” są związane z relacją człowieka, któremu świadczona jest pomoc czy udzielane wsparcie, z innym człowiekiem lub grupą ludzi, instytucji, która dostarcza pomocy lub wsparcia. Przykładem współwystępowania „pomocy” i „wsparcia” w odniesieniu do jednego odbiorcy, jakim są rodzice przeżywający trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, jest świadczenie pomocy społecznej przez pracownika socjalnego i wsparcie w postaci pracy z rodziną, którą prowadzi asystent rodziny. Objęcie rodziny asystą nie powoduje zakończenia pracy pracownika socjalnego na rzecz tej rodziny. Wręcz przeciwnie – asysta jest kolejną usługą kierowaną do rodziny w ramach pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni starają się docierać do rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z ofertą pomocową, która ma na celu wsparcie tych rodzin w prawidłowym wykonywaniu ról społecznych i umożliwienie powrotu dzieci do rodzin biologicznych. Jednakże należy zauważyć, iż część rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej nie jest zainteresowana proponowanym wsparciem

i współpracą z pracownikiem socjalnym. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin biorą udział w okresowych posiedzeniach dotyczących dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i sytuacji ich rodzin biologicznych.

IV.3. Asystent Rodziny.

Gmina Miejska Kłodzko stwarza swoim mieszkańcom możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny w całym katalogu jego zadań w ten właśnie sposób asystent rodziny wpisuje się w powszechny system usług oferowanych rodzinom wychowującym dzieci w naszym mieście.

Przykładem usług pomocowych dla rodziny przeżywającej problemy i trudności opiekuńczo-wychowawcze oprócz działań pracowników socjalnych, pedagogów może być instytucja „asystenta rodziny”- osoby przygotowanej merytorycznie i wyspecjalizowanej w pracy z rodziną. Głównym celem działań asystenta rodziny ma być pomoc rodzinom w przezwyciężaniu sytuacji, które mogą zagrażać stabilności rodziny i stwarzać trudności opiekuńczo wychowawcze. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, które umożliwią jej wychowywanie dzieci. Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem pracy z rodziną ma być osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia planu pomocy, warunków współpracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu etapu wsparcia – pomagania rodzinie w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych, podyktowane jest potrzebą wsparcia rodziny w postaci „czystej” pracy socjalnej. Zadaniem asystenta rodziny jest:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
2. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
3. wspieranie aktywności społecznej rodzin,
4. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
5. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zawodowej,
6. udzielanie wsparcia dzieciom,
7. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
8. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin,
9. sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
10. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej,
11. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Zadania jakie przypisano asystentowi rodziny obejmują całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Podstawowym celem do którego dąży się na rzecz rodziny jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Realizacja celu opiera się na:

1. diagnozie problemów rodziny poprzez zapoznanie się z wszelkimi informacjami dotyczącymi rodziny,
2. określenie wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb występujących w rodzinie, z którymi rodzina nie poradzi sobie samodzielnie,
3. zmotywowanie rodziny do współpracy i działań zmierzających do pokonywania problemów,

4. sporządzanie planu pomocy z uwzględnieniem metod bezpośredniej pracy z rodziną, zorganizowanie wsparcia środowiskowego poprzez zaproszenie do współpracy wszystkich służb i instytucji, członków rodziny zaangażowanych do współdziałania.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Szczególnie ważnym działaniem jest prowadzenie profilaktycznych działań z rodziną. Działanie to jest istotne zarówno ze względów społecznych jak i ekonomicznych.

Granicą prawną interwencji w rodzinie na rzecz dziecka jest przekonanie, że zostało naruszone dobro dziecka lub przepisy prawa rangi ustawowej. Zanim dojdzie do interwencji, rodzina ma prawo oczekiwać, że odpowiednie służby w porę dostrzegą jej problemy i udzielą adekwatnej pomocy. Problem dzieci zaniedbanych oraz funkcjonowanie rodzin problemowych dotyczy wielu dziedzin polityki społecznej i tylko kompleksowe podejście do tego zagadnienia i ścisła współpraca wielu instytucji oraz specjalistów w tym asystenta rodziny przyczyni się do zmniejszenia niekorzystnych zjawisk w tym obszarze.

Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zatrudnienie asystenta rodziny w latach 2015-2018.

Rok	Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zatrudnienie asystentów rodziny
2015	21 430,35 zł
2016	13 912,73 zł
2017	54 616,83 zł
2018	79 093,00 zł

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku – opracowanie własne

Liczba zatrudnionych asystentów rodziny w latach 2015-2018.

Rok	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny
2015	2
2016	2
2017	2
2018	2

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku – opracowanie własne

Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2018.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny
2015	22
2016	20
2017	29
2018	32

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku – opracowanie własne

V. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W roku 2018 na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół funkcjonował na podstawie Zarządzenia Nr 334.0050.2015 Burmistrza Miasta Kłodzka z dnia 16 grudnia 2015r. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego stanowiło 11 przedstawicieli niżej wymienionych podmiotów i instytucji:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku;
4. Szkoła Podstawowa Nr 3w Kłodzku;
5. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kłodzku;
6. Szkoła Podstawowa Nr 7 w Kłodzku;
7. Sąd Rejonowy w Kłodzku/ I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich;
8. „Zespół Opieki Zdrowotnej” w Kłodzku;
9. Stowarzyszenie „Promyk” Kłodzka Pomocy Społeczna;
10. Szkoła Podstawowa Nr 6 w Kłodzku;
11. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kłodzku.

Przedstawiciele wyżej wymienionych podmiotów i instytucji współpracowali ze sobą w ramach prac ZI celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Każda z osób wykorzystując swoje doświadczenie, kwalifikacje, własne kompetencje, umiejętności podejmowała działania na rzecz udzielania kompleksowego wsparcia dla osób pokrzywdzonych i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie na terenie miasta Kłodzka. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie, a także efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie sprawozdawczym została przedstawiona w następującym zakresie:

POSIEDZENIA ZESPOŁU INTERDISCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH W 2017r. ORAZ REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

W roku 2018 członkowie Zespołu brali udział w posiedzeniach (odbyły się 4 posiedzenia ZI), na których omawiano i realizowano działania w przyjętym planie pracy Zespołu na rok 2018. Omawiano realizację procedur „Niebieska Karta” oraz realizowano działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Kłodzku na lata 2016-2020. W zakresie diagnozy nad wdrożonymi procedurami „Niebieskiej Karty”, podejmowano zindywidualizowane działania dostosowane do każdej z występujących sytuacji. Zespół Interdyscyplinarny podejmował działania mające na celu koordynację i integrację kłodzkiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach prac Zespołu podejmowano działania na rzecz upowszechniania informacji wśród społeczności lokalnej dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, omawiano działania podjęte w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez poszczególne instytucje, przygotowywano koordynacje oraz działania podejmowane w ramach prowadzonych akcji społecznych, w których udział brał Zespół Interdyscyplinarny, a także omawiano bieżące przepisy i akty prawne dotyczące przemocy w rodzinie oraz prowadzono rozmowy nad stworzeniem rozwiązań adekwatnych do występującego problemu w zakresie podejmowanych prac mających na celu zminimalizowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny podejmował działania mające na celu integrowanie i koordynowanie kłodzkiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Opracowana została analiza czynników sprzyjających i utrudniających pomaganie osobom doświadczającym przemocy:

Czynniki sprzyjające pomaganiu osobom doświadczającym przemocy

Infrastruktura instytucjonalna:

- Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego
- Zespół Interdyscyplinarny
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Organizacje pozarządowe
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający na terenie miasta (prowadzony przez powiat)
- Zasób instytucjonalny placówek oświatowych (przedszkola publiczne i prywatne, szkoły publiczne i prywatne, szkoły wyższe)
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży
- Szeroka baza w zakresie kultury, sportu i rekreacji
- Komenda Powiatowa Policji usytuowana na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko
- Sąd Rejonowy usytuowany na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko
- Prokuratura Rejonowa usytuowana na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko
- Rozbudowana sieć ochrony zdrowia
- Stołówki szkolne
- Grupa wsparcia
- Centrum Pomocy Psychologicznej i Aktywizacji Zawodowej
- Fundacje, Stowarzyszenia

Kadra specjalistów:

- Doświadczona kadra specjalistów na bieżąco podnosząca swoje kwalifikacje w obszarze przemocy w rodzinie
- Znajomość personalna osób, które wspólnie udzielają w Gminie Miejskiej Kłodzko pomocy w obszarze przemocy w rodzinie
- Szeroka kadra specjalistów udzielających porad w Punkcie Konsultacyjnym
- Zaangażowanie pracowników socjalnych w realizację działań w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zadań administracyjnych
- Współpraca i realizacja zadań przez specjalistów w zakresie własnych kompetencji

Oferowane wsparcie, dostępność pomocy:

- Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego (cykliczna)
- Wsparcie psychologiczne oferowane przez placówki funkcjonujące na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko
- Pomoc medyczna
- Szeroki wachlarz wsparcia z zakresu pomocy społecznej
- Upowszechnianie informacji w zakresie dostępności oferowanego wsparcia
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa
- Pomoc w postaci pracy socjalnej
- Bezpłatne porady prawne
- Pomoc w formie posiłków dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych
- Realizacja programów lokalnych mających na celu minimalizację czynników determinujących przemoc w rodzinie,
- Wsparcie asystentów rodziny
- Różnorodna oferta wsparcia w zakresie aktywności zawodowo-społecznej
- Realizacja procedury „Niebieskie Karty”
- Pomoc dzieciom i młodzieży prowadzona przez świetlice socjoterapeutyczne
- Bezpłatne wsparcie w postaci kolonii letnich dla dzieci z rodzin, w których występuje m.in. zjawisko przemocy
- Szeroki wachlarz wsparcia oferowanego przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym
- Pomoc oferowana przez grupę wsparcia po odbytych leczeniu stacjonarnym w zakresie uzależnień oraz osób współuzależnionych
- Wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie pomocy rzeczowej
- Wsparcie w postaci podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych w ramach realizowanych projektów współfinansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej
- Wsparcie socjalne

Warunki organizacyjne:

- Dobra dostępność instytucji samorządowych i rządowych
- Rozwój polityki lokalnej ukierunkowanej bezpośrednio na poprawę życia mieszkańców
- Wsparcie psychologiczne, prawne dostosowywane do indywidualnych potrzeb i możliwości godzinowych osób doznających przemocy
- Wsparcie oferowane bezpłatnie
- Organizacja pracy w zakresie odpowiednich procedur bieżąco poddawanych analizie i ocenie w celu kompleksowego wsparcia osób doznających przemocy
- Realizacja działań w oparciu o gminne programy m.in. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii
- Tworzenie i realizacja gminnych strategii m.in. Strategii Rozwoju, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
- Realizacja szerokich działań profilaktycznych
- Rozwinięta technologia teleinformacyjna

Inne czynniki:

- Włączenie się lokalnych mediów w życie społeczności lokalnej
- Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Czynniki utrudniające pomaganie osobom doświadczającym przemocy
<i>Infrastruktura instytucjonalna:</i> <ul style="list-style-type: none">
➤ Brak na terenie powiatu ośrodka zapewniającego miejsca całodobowe
➤ Ograniczona ilość mieszkań socjalnych
➤ Zbyt mała ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
➤ Brak mieszkań chronionych
<i>Kadra specjalistów:</i> <ul style="list-style-type: none">
➤ Zbyt mała ilość specjalistów zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (psychologów, terapeutów)
➤ Brak środków finansowych na wynagrodzenia dla specjalistów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zespół interdyscyplinarny, grupy robocze)
➤ Brak odpowiednich środków finansowych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i członków grup roboczych
➤ Brak systematycznego udziału członków ZI w posiedzeniach oraz niesystematyczny udział w posiedzeniach członków grup roboczych
<i>Oferowane wsparcie, dostępność pomocy:</i> <ul style="list-style-type: none">
➤ Zbyt długi tryb postępowania prokuratorskiego i sądowego w związku z występowaniem przemocy w rodzinie
➤ Brak ciągłej, jedynie cykliczna realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego
<i>Warunki organizacyjne:</i> <ul style="list-style-type: none">
➤ Znaczne obciążenie zadaniami administracyjnymi pracowników pomocy społecznej w zakresie realizacji działań ukierunkowanych na przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. związanych z realizacją procedury NK
➤ Brak środków finansowych na wynagrodzenia dla specjalistów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zespół interdyscyplinarny, grupy robocze)
➤ Brak systematycznego udziału członków ZI w posiedzeniach oraz niesystematyczny udział w posiedzeniach członków grup roboczych
<i>Inne czynniki:</i> <ul style="list-style-type: none">
➤ Występujące przypadki problemów alkoholowych osób doznających przemocy domowej
➤ Występujące przypadki braku współpracy ze strony osób wobec, których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie
➤ W większości przypadków występująca zdecydowana niechęć współpracy ze strony osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

W roku 2018 do przewodniczącego ZI wpłynęły **32 nowe procedury** „Niebieskie Karty”. Przewodniczący Zespołu powołał **32 nowe grupy robocze**. Odbyło się **161 posiedzeń grup roboczych**. Wsparciem w ramach działań podejmowanych przez grupy robocze objęto 82 kobiety i 52 mężczyzn oraz 41 dzieci.

Łącznie w roku 2018 wsparciem objęto 58 rodziny.

Do zadań grup roboczych należało w szczególności:

1. Opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Po podjętych działaniach zakończono prowadzoną procedurę w **27 przypadkach** w tym 14 na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy i 13 na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

W pozostałych przypadkach nadal prowadzona jest praca i podejmowane są dodatkowe działania.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.

W roku 2018 Zespół Interdyscyplinarny kontynuował realizację działań w 4 obszarach:

Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA.

Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE.

Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

Obszar 4.

PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

EFEKTY PRACY ZESPOŁU W POWYŻSZYCH OBSZARACH W ROKU 2018

Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

1) Ogólnopolska akcja organizowana w dniach 19.02.2018 – 23.02.2018 pn. „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”. W dniach od 19-23 lutego 2018r., w godzinach od 10.00 do 12.00 dyżur w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku pełnili

pracownicy socjalni – specjaliści pomocy społecznej i poradnictwa specjalistycznego oraz przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zasadniczym celem tej inicjatywy było zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. W ramach pełnionych dyżurów udzielano bezpłatnych porad i konsultacji, a także informowano o możliwościach skorzystania z dostępnych form pomocy.

2) W roku 2018 kontynuowano lokalną kampanię społeczną dotyczącą rozpowszechniania informacji Rzecznika Praw Dziecka dotyczących spraw około rozwodowych. Celem kampanii było uświadomienie rodzicom, że każde dziecko ma prawo do dobrej więzi z obojgiem rodziców.

Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

- 1) Kierowano osoby do Punktu konsultacyjno-informacyjnego celem udzielenia wsparcia adekwatnego do konkretnej sytuacji
- 2) Upowszechniano informacje w zakresie możliwości uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
- 3) Organizowano dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwo medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- 4) Kierowano osoby do otrzymania pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 5) Realizowano procedury „Niebieska Karta”.

Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

- 1) Kierowano osoby do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym realizowanym przez Starostwo Powiatowe w Kłodzku.
- 2) Realizowano procedury „Niebieska Karta”.
- 3) Kierowano osoby do Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego celem udzielenia wsparcia adekwatnego do konkretnej sytuacji

Obszar 4.

PODNOSENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

- 1) Członkowie ZI oraz grup roboczych podnosili swoją wiedzę i kwalifikację w zakresie realizacji zadań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 2) Członkowie ZI oraz grup roboczych uczestniczyli we wspólnych szkoleniach, panelach dyskusyjnych, celem wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji, podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) Udział w superwizji grupowej dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 4) Wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Kłodzku

**KARTA MONITORINGU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE
W ROKU 2018:**

Skala zjawiska przemocy w rodzinie.

Wyszczególnienie	Podmiot zakładający NK „A”				
	Policja	Pomoc społeczna	GKRPA	Oświata	Ochrona Zdrowia
Liczba założonych NK „A” wszczynających procedurę (pierwsza niebieska karta)	31	1	0	0	0
Liczba kolejnych NK „A” zakładanych w toku prowadzonej procedury	6	0	0	0	0

Efektywność przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Liczba rodzin, w których ponownie wszczęto procedurę (po uprzednio zakończonej)	Liczba zakończonych w analizowanym roku procedur		Liczba wystawionych kart	
	Z powodu ustania przemocy	Z powodu bezzasadności procedury	NK „C”	NK „D”
3	14	13	28	23

Charakterystyka osób doznających przemocy.

Liczba kobiet w wieku:			Liczba mężczyzn w wieku:			Liczba dzieci bezpośrednio doznających przemocy:		Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
Do 60 lat	Powyżej 60 lat	W tym: liczba osób z problemem uzależnień	Do 60 lat	Powyżej 60 lat	W tym: liczba osób z problemem uzależnień	W wieku do 18 lat	W tym: liczba dzieci z problemem uzależnień	
44	13	0	1	9	0	15	0	1

Charakterystyka osób stosujących przemoc.

Liczba kobiet w wieku:			Liczba mężczyzn w wieku:			Liczba dzieci stosujących przemoc:		Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
Do 60 lat	Powyżej 60 lat	W tym: liczba osób po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych	Do 60 lat	Powyżej 60 lat	W tym: liczba osób po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych	W wieku do 18 lat	W tym: liczba dzieci po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych	
3	0	1	37	5	29	1	0	5

Formy przemocy.

Wyszczególnienie	Formy przemocy				
	Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Przemoc seksualna	Przemoc ekonomiczna	Zaniedbanie (dzieci)
Liczba osób dotkniętych przemocą	46	38	1	7	3

VI. Dodatkowa działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w roku 2018.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku skierował 10 dzieci z rodzin najuboższych z terenu miasta Kłodzka na bezpłatny wypoczynek letni zorganizowany w nadmorskiej miejscowości Pustkowo na zlecenie Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku wydawał skierowania do otrzymania żywności w ramach Programu FEAD Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (korzysta około 920 osób). Żywność wydawana była przez organizacje pozarządowe tj. Koło Kłodzkie Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta oraz PCK Oddział Kłodzko.
3. W ramach współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej kierował osoby uprawnione do udziału w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kłodzku. W roku 2018 w Środowiskowym Domu Samopomocy uczestniczyło 11 osób z terenu miasta Kłodzka.
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w 2018r. nadal prowadził działania mające na celu realizację zadań Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny na terenie miasta Kłodzka. **Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych.** Przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.
Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. **Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.** Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku zainicjował współpracę z Fundacją Ronalda McDonalda, czego efektem było ponowne zaproszenie do Kłodzka Ambulansu Fundacji i przeprowadzenia wspólnie z Fundacją Ronalda McDonalda oraz „Top Medical” sp. z o.o. Programu Profilaktycznych badań Ultrasonograficznych pod nazwą „NIE nowotworom u dzieci” dla dzieci w wieku 9 miesięcy – 6 lat. Badania przeprowadzane były przez lekarzy specjalistów na specjalistycznym sprzęcie. Akcja cieszyła się olbrzymim zainteresowaniem wśród społeczności lokalnej. Z badań skorzystało około 140 dzieci. W roku 2019 Ambulans Fundacji Ronalda McDonalda ponownie pojawi się w Kłodzku.
6. Prowadzono akcję informacyjną (prasa, media, tablice ogłoszeń) o możliwościach otrzymania schronienia, zapewnienia gorącego posiłku oraz odzieży dla osób wymagających wsparcia w tym zakresie z podaniem adresów i telefonów odpowiednich instytucji udzielającym pomocy osobom wymagającym wsparcia na terenie Gminy. Ponadto podjęto stałą współpracę z kościołami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami w zakresie akcji informacyjnej oraz kompleksowej pomocy dla osób wymagających działań pomocowych w tym okresie.
7. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku od listopada 2018r., wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej podejmowali działania zapobiegawczo-interwencyjne patrolując miasto w celu zapewnienia pomocy osobom bezdomnym, szczególnie w formie schronienia.

8. Udzielano pełnej informacji podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych o możliwościach pomocowych w szczególności dla osób bezdomnych, samotnych i niepełnosprawnych. Informacja rozpowszechniana jest wśród całej społeczności lokalnej.
9. 20 grudnia 2018 roku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku zorganizował **po raz 14 Kolację Wigilijną** dla osób bezdomnych i najuboższych mieszkańców miasta Kłodzka, w której udział wzięło łącznie około 170 osób.
W sali Szkoły przy dźwiękach kolęd, przy stołach zastawionych tradycyjnymi potrawami wigilijnymi uczestnicy Kolacji Wigilijnej dzielili się opłatkiem i składali sobie życzenia. Każdy uczestnik otrzymał prezent gwiazdkowy w postaci paczki żywnościowej. Wspólne działanie na rzecz osób wymagających wsparcia jest cennym przykładem bezinteresownego służenia innym.
Życzliwość ludzi i instytucji wspomagających zorganizowanie wieczery pozwoliła wszystkim osobom potrzebującym odczuć ciepło Świąt Bożego Narodzenia w tym szczególnym dniu nikt nie pozostał samotny.
Jest to duże przedsięwzięcie organizacyjne, jednak jesteśmy bardzo zadowoleni z naszego projektu, ponieważ włożony trud, poświęcony czas popołudniowy i wolny od pracy, rekompensuje nam zadowolenie i uśmiech na twarzy uczestników Kolacji Wigilijnej i świadomość, że mogliśmy sprawić drugiej osobie radość.
10. Inicjując aktywne formy wsparcia Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w miesiącu grudzień 2018 pozyskał wolontariuszy (uczniowie Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości w Kłodzku), którzy brali udział w organizacji Kolacji Wigilijnej.
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji programu żywnościowego FEAD. Dodatkowo co najmniej 10% osób, które otrzymują żywność, skierowane zostają do udziału w działaniach towarzyszących. Działania towarzyszące realizowano m.in. poprzez:
  - włączenie osób doświadczających deprivacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych, np. zajęcia aktywizujące i wspólne inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej, zmierzające do wyjścia z ubóstwa;
  - pomoc towarzyszącą niezbędną do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób korzystających z pomocy żywnościowej (z wyłączeniem pomocy rzeczowej);
  - szkolenie dla osób bezdomnych przebywających w noclegowni w zakresie prawidłowego utrzymywania higieny osobistej;
  - warsztaty kulinarne.
12. Kontynuowano realizację programu „Szlachetna Paczka” na terenie miasta Kłodzka. Do udziału skierowano 12 rodzin.

Aktywizacja zawodowa.

W Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzony jest program reintegracji zawodowej i społecznej przez dyplomowanych pracowników socjalnych w ramach działalności zawodowej mającej na celu:

- wsparcie socjalne i poradnictwo,
- upowszechnianie ofert pracy z informacjami o wolnych miejscach pracy,
- upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach,

- mobilizowanie do systematycznych kontaktów z Powiatowym Urzędem Pracy,
- motywowanie do podejmowania prac dorywczych i sezonowych,
- kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu udzielenia pomocy terapeutycznej oraz zdobywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienie ról społecznych,
- w sytuacjach uzależnień motywowanie do podjęcia terapii dla osób uzależnionych.
- prowadzenie indywidualnych rozmów w ramach prowadzonej na bieżąco pracy socjalnej, której zadaniem jest dostarczanie podstawowej wiedzy o poruszaniu się po rynku pracy, psychologicznych i socjologicznych mechanizmów towarzyszących bezrobociu poszukiwaniu zatrudnienia,
- w ramach prowadzonej indywidualnej pracy podejmowane są działania motywacyjne mające na celu określenie własnych predyspozycji i preferencji zawodowych.

W roku 2018 na terenie miasta Kłodzka zorganizowano prace społecznie użyteczne, w których udział wzięło 18 osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku

Za 40 godzin pracy w miesiącu osoby uczestniczące w pracach społecznie użytecznych otrzymywali świadczenie pieniężne w wysokości 332 zł (8,30 zł za godzinę).

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych. Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Powiatowy urząd pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast pozostałe 40% stanowi udział gminy.

Ponadto w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku kontynuował współpracę z Centrum Integracji Społecznej w Krosnowicach, do którego kierowano osoby w celu zawarcia Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego. W roku 2018 do udziału w zajęciach skierowano 12 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w roku 2018 realizował projekty socjalne na rzecz społeczności romskiej w ramach rządowego programu integracji społeczności romskiej w Polsce w 2015r. realizowanego dzięki dotacji przyznanej przez Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Programy i projekty socjalne.

1) W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku kontynuował współpracę ze Stowarzyszeniem Forum Aktywności Lokalnej oraz Fundacją Razem przy realizacji projektu pn. „Wsparcie systemu usług asystenckich na terenie powiatu kłodzkiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Priorytet IX „ Włączenie społeczne”, Działanie 9.2 „ Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym Projektu było zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych w zakresie asystentów osobistych dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatu kłodzkiego

świadczonych przez Podmioty Ekonomii Społecznej, przy jednoczesnej aktywizacji społeczno-zawodowej os. zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projektem objęto 110 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kłodzkiego w tym około 60 osób niepełnosprawnych wyłącznie z terenu Gminy Miejskiej Kłodzko.

Usługi asystenckie obejmowały:

- pomoc w przygotowaniu do wyjścia poza miejsce zamieszkania
- pomoc osobie niepełnosprawnej w zakupach
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc i towarzyszenie w korzystaniu z dóbr kultury (np. wyjście do kina, teatru, muzeum)
- czytanie prasy, książek lub korespondencji, osobom niezdolnym do samodzielnego czytania
- pomoc w pisaniu pism, listów osobom niewidomym, niedowidzącym, bądź niezdolnym do samodzielnego pisania ręcznego czy komputerowego
- pomoc w korzystaniu z zajęć sportowych i obiektów sportowych: basen, siłownia i inne sporty
- pomoc w podstawowych czynnościach związanych z higieną i pielęgnacją (mycie twarzy, rąk, czesanie, ubieranie).
- oraz inne w zależności od występujących dodatkowych potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Poza wsparciem w postaci usług asystenckich osoby niepełnosprawne mogły skorzystać dodatkowo ze wsparcia w postaci:

- Usługa transportowa dla osób niepełnosprawnych
- Wsparcie doradcze dla osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacja, radca prawny, prawnik, psycholog, doradca zawodowy, porada z zakresu ZUS, PFRON, OPS, porada podatkowa
- Usługa wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego w zakresie: wózek inwalidzki stabilizujący plecy i głowę z siedziskiem fotelowym, wózek inwalidzki z hamulcem pomocowym, aparat do terapii kombinowanej TENS, balkonik z podparciem na łokcie, pionizator statyczny, pionizator dynamiczny, autolektor – urządzenie skanujące druk i odczytujące zawartą w nich treść, odtwarzacz książek dla osób niewidomych lub niedowidzących

Projekt realizowany był w okresie : 01.01.2017 – 31.12.2018.

Wsparcie oferowane osobom niepełnosprawnych było bezpłatne.

2) W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął współpracę z Fundacją Razem przy realizacji projektu „Nasza wspólna praca – nasz wspólny sukces” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Działanie 9.1 Aktywna integracja.

Przedmiotem projektu była aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w tym osób bezrobotnych sprofilowanych jako najbardziej oddalone od rynku pracy zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia, zamieszkujących miasto i gminę Kłodzko. Projekt realizowany jest w okresie od 01.01.2017r., do 30.06.2018r.

Do projektu Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku zrekrutował i skierował 48 osób bezrobotnych z terenu miasta Kłodzka.

Uczestnicy projektu korzystają z następujących form wsparcia w ramach usługi aktywnej integracji:

- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne oraz prawne,
- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy,
- trening kompetencji oraz treningi rozwijania umiejętności społecznych niezbędnych na rynku pracy,
- kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji,
- uczestnictwo w stażach.

3) Opracowano i realizowano projekt socjalny pn. „ZROBMY COŚ RAZEM”. Celem głównym projektu było wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez promowanie alternatywnych form aktywnego spędzania czasu wolnego w przestrzeni miejskiej, na wolnym powietrzu. Projekt skierowany był do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i/lub korzystających ze świadczeń OPS. W projekcie udział wzięły 24 osoby.

4) Zadanie pn. „Zdrowe odżywianie warunkiem prawidłowego rozwoju” w ramach programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020.

Zadanie realizowane było w okresie od 01.10.2018r. do 30.11.2018r. Celem Zadania było podniesienie wiedzy w zakresie zdrowego odżywiania wśród rodzin społeczności romskiej. W programie udział wzięło 10 osób ze społeczności romskiej. Środki na realizację Programu w całości pochodziły z dotacji przyznanej przez Ministra Administracji i Cyfryzacji na realizację zadań w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce w 2015r. Kwota dotacji wynosiła 800 zł.

WNIOSKI I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ:

Analiza realizowanych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku przedstawionych w sprawozdaniu pozwala określić najważniejsze wnioski i potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

1. Podjęcie jak najszybszych działań w obszarze przeciwdziałania bezdomności. Działania w tym zakresie są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym – zapewnienie schronienia zgodnie z obowiązującą standaryzacją placówek (noclegowni, schroniska, ogrzewalni) zgodnie z przepisami prawa określonymi w Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Zasadne jest wytypowanie budynku z przeznaczeniem na schronisko i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji celem jego adaptacji. Nowelizacja przepisów przewidywać będzie dodatkowy typ placówki tj. schronisko dla osób bezdomnych ze wsparciem w postaci usług opiekuńczych. Ostateczny termin standaryzacji obiektu upływa z dniem 31 grudzień 2020.

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wprowadza określone standardy obiektów:

MINIMALNY STANDARD PODSTAWOWYCH USŁUG ŚWIADCZONYCH W
NOCLEGOWNIACH ORAZ MINIMALNY STANDARD OBIEKTÓW, W KTÓRYCH
MIESZCZĄ SIĘ NOCLEGOWNIE

KRYTERIA STANDARDU	NORMY
STANDARD ŚWIADCZONYCH USŁUG	
Okres świadczenia usług	Noclegownia czynna jest cały rok, przez 7 dni w tygodniu, w godzinach: od 1 października do 31 marca od 18 ⁰⁰ do 8 ⁰⁰ , od 1 kwietnia do 30 września od 19 ⁰⁰ do 7 ⁰⁰
Forma świadczonej usługi	Tymczasowe schronienie w postaci miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 20°C
Zakres usług	1. Umożliwienie spożycia posiłku i zapewnienie gorącego napoju 2. Umożliwienie skorzystania z prysznica oraz wymiany odzieży 3. Zapewnienie dezynfekcji i dezynsekcji odzieży w przypadku braku możliwości jej wymiany 4. Zapewnienie opieki przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 50 osób przebywających w placówce
STANDARD OBIEKTU	
Liczba miejsc w placówce	Liczba miejsc nie większa niż 100
Liczba osób w pomieszczeniach noclegowych	Nie więcej niż 20 osób w jednym pomieszczeniu
Powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu noclegowym	Nie mniej niż 3 m ² /osobę. W pomieszczeniach z łózkami piętrowymi nie mniej niż 2 m ² /osobę
Wyposażenie pomieszczeń noclegowych	Pomieszczenia noclegowe z co najmniej 1 otwieranym oknem na pomieszczenie lub wentylacją przewidzianą dla pomieszczeń mieszkalnych bez otwieranych okien. Pomieszczenia noclegowe ze swobodnym dostępem do łóżek. Miejsca do spania wyposażone w materac i komplet pościeli (tj. poduszkę, koc, prześcieradło i pokrycie na koc)
Sanitariaty	Urządzenie natryskowe – 1 dla 15 osób, miska ustępowa – 1 dla 10 kobiet oraz 1 dla 20 mężczyzn, pisuar – 1 dla 20 mężczyzn, umywalka – 1 dla 5 osób. Pomieszczenia sanitariatów zapewniające stały dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz gwarantujące

	możliwość przeprowadzenia zabiegów higienicznych
Jadalnia/świetlica	Pomieszczenie do spożywania posiłków, które poza porami posiłków może pełnić funkcję świetlicy lub sali spotkań grupowych
Pomieszczenie biurowe	Wydzielone pomieszczenie do prac biurowych oraz indywidualnych rozmów z osobami bezdomnymi
Magazyn odzieży, bielizny, pościeli	Pomieszczenia wyposażone w regały, szafy i inne meble umożliwiające wymianę ubrań
Magazyn środków chemicznych	Wydzielone pomieszczenie na środki czystości i higieny
Pralnia	Wydzielone pomieszczenie wyposażone co najmniej w 1 pralkę dla 30 osób

MINIMALNY STANDARD PODSTAWOWYCH USŁUG ŚWIADCZONYCH W
SCHRONISKACH DLA OSÓB BEZDOMNYCH ORAZ MINIMALNY STANDARD
OBIEKTÓW, W KTÓRYCH MIESZCZĄ SIĘ SCHRONISKA DLA OSÓB
BEZDOMNYCH

KRYTERIA STANDARDU	NORMY
STANDARD ŚWIADCZONYCH USŁUG	
Okres świadczenia usług	Schronisko świadczy usługi przez cały rok, przez 7 dni w tygodniu
Forma świadczonej usługi	Możliwość całodobowego przebywania w schronisku, w tym zapewnienie miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 20°C
Zakres usług	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umożliwienie spożycia posiłku oraz dostęp do pomieszczenia kuchennego umożliwiającego samodzielne przygotowanie posiłku i gorącego napoju 2. Umożliwienie skorzystania z prysznica, wymiany odzieży. 3. Umożliwienie prania i suszenia odzieży 4. Zapewnienie dezynfekcji i dezynsekcji odzieży w przypadku braku możliwości jej wymiany 5. Zapewnienie informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu 6. Zapewnienie usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności. Wzmacnianie aktywności społecznej może być realizowane m.in. przez: <ul style="list-style-type: none"> – trening umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, – trening umiejętności interpersonalnych i umiejętności rozwiązywania problemów,

	<p>– uczestnictwo w grupach wsparcia. Uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności może być realizowane m.in. przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęcia przygotowujące do podjęcia zatrudnienia, – trening gospodarowania własnym budżetem, – trening prowadzenia gospodarstwa domowego, – uczestnictwo w zajęciach centrum lub klubu integracji społecznej <p>7. Zapewnienie opieki przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku. Ponadto w schronisku zatrudnia się nie mniej niż 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku. W porze nocnej powinna być w schronisku zapewniona opieka przez co najmniej 1 opiekuna</p>
STANDARD OBIEKTU	
Liczba miejsc w placówce	Liczba miejsc nie większa niż 80
Liczba osób w pomieszczeniach noclegowych	Nie więcej niż 10 osób w jednym pomieszczeniu
Powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu noclegowym	Nie mniej niż 4 m ² /osobę. W pomieszczeniach z łózkami piętrowymi nie mniej niż 3 m ² /osobę
Wyposażenie pomieszczeń noclegowych	Pomieszczenia mieszkalne mają co najmniej 1 okno, zapewniają swobodny dostęp do łóżek wyposażonych w materac i komplet pościeli (tj. poduszkę, koc, prześcieradło i pokrycie na koc) oraz dostęp do szafy
Sanitariaty	Urządzenie natryskowe – 1 dla 15 osób, miska ustępowa – 1 dla 10 kobiet oraz 1 dla 20 mężczyzn, pisuar – 1 dla 20 mężczyzn, umywalka – 1 dla 5 osób. Pomieszczenia sanitariatów zapewniające stały dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz gwarantujące możliwość przeprowadzenia zabiegów higienicznych
Kuchnia do sporządzania indywidualnych posiłków	Wydzielone pomieszczenie do samodzielnego przygotowywania posiłków wyposażone w co najmniej jedną kuchenkę i lodówkę oraz szafki kuchenne
Jadalnia/świetlica	Pomieszczenie do spożywania posiłków, które poza porami posiłków może pełnić funkcję świetlicy lub sali spotkań grupowych
Pralnia i suszarnia	Pomieszczenie na pralnię i suszarnię, wyposażone w co najmniej jedną pralkę na 30 osób. W przypadku gdy schronisko nie posiada suszarni, zapewnia dostęp do co najmniej jednej suszarki elektrycznej na 30 osób

Pomieszczenie biurowe	Wydzielone pomieszczenie do prac biurowych
Magazyn odzieży, bielizny, pościeli	Pomieszczenia wyposażone w regały, szafy i inne meble umożliwiające wymianę ubrań
Magazyn środków chemicznych	Wydzielone pomieszczenie na środki czystości i higieny
Pokój spotkań indywidualnych	Wydzielone pomieszczenie do spotkań indywidualnych
Pracownia komputerowa	Wydzielone pomieszczenie lub jego część, wyposażone w komputer z dostępem do Internetu

MINIMALNY STANDARD PODSTAWOWYCH USŁUG ŚWIADCZONYCH W SCHRONISKACH DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI ORAZ MINIMALNY STANDARD OBIEKTÓW, W KTÓRYCH MIESZCZĄ SIĘ SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI

KRYTERIA STANDARDU	NORMY
STANDARD ŚWIADCZONYCH USŁUG	
Okres świadczenia usług	Schronisko świadczy usługi przez cały rok, przez 7 dni w tygodniu
Forma świadczonej usługi	Możliwość całodobowego przebywania w schronisku, w tym zapewnienie miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 20°C
Zakres usług	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umożliwienie spożycia posiłku w pokoju mieszkalnym, a w razie potrzeby – karmienie. 2. Dostęp do pomieszczenia umożliwiającego samodzielne przygotowanie posiłku i gorącego napoju 3. Umożliwienie skorzystania z prysznicy, wymiany odzieży. W miarę potrzeby pomoc w myciu, kąpaniu i ubieraniu 4. Opieka higieniczna. <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie usług opiekuńczych w wydzielonym pomieszczeniu lub w pokoju mieszkalnym, jeżeli łóżko jest oddzielone zasłoną - Umożliwienie prania i suszenia odzieży - Zapewnienie dezynfekcji i dezynsekcji odzieży w przypadku braku możliwości jej wymiany - Niezbędna pomoc w załatwianiu spraw osobistych - Zapewnienie pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów 5. Zapewnienie usług aktywizacyjnych

	<p>ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności społecznej. Wzmocnienie aktywności społecznej może być realizowane m.in. przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trening umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, – trening umiejętności interpersonalnych i umiejętności rozwiązywania problemów, – uczestnictwo w grupach wsparcia <p>6. Zapewnienie opieki przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 15 osób przebywających w schronisku. Ponadto w schronisku zatrudnia się nie mniej niż 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku.</p> <p>W porze nocnej powinna być w schronisku zapewniona opieka przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 40 osób</p>
STANDARD OBIEKTU	
Warunki techniczne obiektu	<p>W schronisku zapewnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostęp do budynku dla osób niepełnosprawnych, – w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych – pokoje mieszkalne oraz inne pomieszczenia (sanitariaty, jadalnia/świetlica) usytuowane na parterze
Liczba miejsc w placówce	Liczba miejsc nie większa niż 80
Liczba osób w pomieszczeniach noclegowych	Nie więcej niż 6 osób wymagających usług opiekuńczych w jednym pomieszczeniu
Powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu noclegowym	Nie mniej niż 5 m ² /osobę
Wyposażenie pomieszczeń noclegowych	<p>Pomieszczenia mieszkalne mają co najmniej 1 okno, zapewniają swobodny dostęp do łóżek wyposażonych w materac i komplet pościeli (tj. poduszkę, koc, prześcieradło i pokrycie na koc) oraz dostęp do szafy. Pomieszczenia mieszkalne wyposażone w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łóżko parterowe, krzesło, szafkę nocną – po 1 sztuce dla każdej osoby, – stół, szafę – co najmniej jedna sztuka na każdy pokój
Sanitariaty	<p>Sanitariaty wyposażone stosownie do potrzeb osób korzystających z tych pomieszczeń m.in. w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – urządzenie natryskowe – 1 dla 15 osób, – miskę ustępową – 1 dla 10 kobiet oraz 1 dla 20 mężczyzn, – pisuar – 1 dla 20 mężczyzn, – umywalkę – 1 dla 5 osób. <p>Przynajmniej 1 sanitariat (lub jego część) wyposażony w urządzenie natryskowe, umywalkę i miskę ustępową, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pomieszczenie sanitariatów zapewniające stały dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz gwarantujące</p>

	możliwość przeprowadzenia zabiegów higienicznych
Kuchnia	Pomieszczenie do przygotowywania posiłków lub porcjowania i wydawania
Jadalnia/świetlica	Pomieszczenie do spożywania posiłków, które poza porami posiłków może pełnić funkcję świetlicy lub sali spotkań grupowych
Pralnia i suszarnia	Pomieszczenie na pralnię i suszarnię, wyposażone w co najmniej jedną pralkę na 30 osób. W przypadku gdy schronisko nie posiada suszarni, zapewnia dostęp do co najmniej jednej suszarki elektrycznej na 30 osób
Pomieszczenie biurowe	Wydzielone pomieszczenie do prac biurowych
Magazyn odzieży, bielizny, pościeli	Pomieszczenia wyposażone w regały, szafy i inne meble umożliwiające wymianę ubrań
Magazyn środków chemicznych	Wydzielone pomieszczenie na środki czystości i higieny
Pokój spotkań indywidualnych	Wydzielone pomieszczenie do spotkań indywidualnych, z dostępem do Internetu, które również może pełnić rolę pracowni komputerowej

MINIMALNY STANDARD PODSTAWOWYCH USŁUG ŚWIADCZONYCH W OGRZEWALNIACH ORAZ MINIMALNY STANDARD OBIEKTÓW, W KTÓRYCH MIESZCZĄ SIĘ OGRZEWALNIE

KRYTERIA STANDARDU	NORMY
STANDARD ŚWIADCZONYCH USŁUG	
Okres świadczenia usług	Ogrzewalnia świadczy usługi w okresie od 1 października do 30 kwietnia, przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 18 ⁰⁰ do 8 ⁰⁰ lub przez całą dobę – jeżeli na terenie gminy nie funkcjonuje noclegownia
Forma świadczonej usługi	Możliwość ogrzania się w pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 18°C
Zakres usług	1. Zapewnienie gorącego napoju 2. Umożliwienie wymiany odzieży 3. Zapewnienie dezynfekcji i dezynsekcji odzieży w przypadku braku możliwości jej wymiany 4. Zapewnienie opieki przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 50 osób przebywających w ogrzewalni
STANDARD OBIEKTU	
Liczba miejsc w placówce	Liczba miejsc nie większa niż 50
Liczba osób w pomieszczeniach	Nie więcej niż dla 25 osób w jednym pomieszczeniu

noclegowych	
Powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu noclegowym	Nie mniej niż 2 m ² /osobę
Wyposażenie pomieszczeń noclegowych	Osoba przebywająca w ogrzewalni ma zapewnione miejsce siedzące w postaci krzesła o łatwo zmywalnej powierzchni
Sanitariaty	Miska ustępowa – 1 dla 20 kobiet oraz 1 dla 30 mężczyzn, pisuar – 1 dla 30 mężczyzn, umywalka – 1 dla 20 osób. Pomieszczenia sanitariatów zapewniające stały dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz gwarantujące możliwość
Pomieszczenie biurowe	Wydzielone pomieszczenie do prac biurowych

Na realizację powyższych założeń należy zapewnić odpowiednie środki finansowe zarówno na dostosowanie standardu obiektu, jaki i zatrudnienia odpowiedniej kadry oraz zapewnienie wymaganych usług.

2. Organizacja warsztatów w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo wychowawczych dla rodzin dysfunkcyjnych w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Zagospodarowanie środków finansowych na superwizję dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku z uwagi na zwiększające się problemy związane z wykonywaniem obowiązków służbowych.
4. Tworzenie programów integracji społecznej środowiska seniorów.
5. Systematyczne prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy.
6. Zapewnienie środków finansowych na szkolenia członków zespołu Interdyscyplinarnego i członków Grup Roboczych.
7. Kontynuacja akcji informacyjnej na terenie miasta Kłodzka nt. istniejących ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, a także przybliżająca mieszkańcom miasta Kłodzka temat przemocy i konieczności współpracy społeczności lokalnej w celu przeciwdziałania temu zjawisku.
8. Zapewnienie środków finansowych na obsługę organizacyjną Zespołu Interdyscyplinarnego.
9. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz dla osób stosujących przemoc.
10. Wygospodarowanie z zasobów Gminy lokalu mieszkalnego i utworzenie mieszkania interwencyjnego zapewniającego całodobowe tymczasowe schronienie osobie/rodzinie doświadczającej przemocy.
11. Utworzenie mieszkania chronionego lub interwencyjnego.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego i w

zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone jest jako mieszkanie chronione treningowe lub mieszkanie chronione wspierane.

W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Mieszkanie chronione wspierane przeznaczone jest dla:

- 1) osoby niepełnosprawnej, w szczególności osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Mieszkanie interwencyjne wykorzystywane byłoby w zakresie udzielenie tymczasowego schronienia całej rodzinie w przypadku zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej lub osobom doznającym przemocy, u których zaistnieje konieczność natychmiastowego zabezpieczenia w formie schronienia.

12. W związku ze starzeniem się społeczności stale wzrasta ilość osób i potrzeba zapewnienia odpowiedniej liczby godzin usług opiekuńczych. Ponadto należy dodatkowo spodziewać się wzrostu płacy minimalnej oraz płacy godzinowej. W tym przypadku realizując tak ważne zadanie należy zapewnić odpowiednie środki finansowe, które zabezpieczą potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych.

13. Konieczność zwiększenia środków na pomoc instytucjonalną w postaci pobytu w Domach Pomocy Społecznej (w roku 2018 średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca wyniósł 3546,46 zł., natomiast średnia miesięczna odpłatność Gminy na jednego mieszkańca DPS wyniosła 2734,34 zł.).

14. Realizacja działań dotyczących poszerzenia oferty dla seniorów m.in. poprzez dzienny dom pobytu, wsparcie klubu seniora, ogólnopolska karta seniora.

Standardy obsługi oraz działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku mają zwiększyć zaufanie do instytucji publicznej jaką jest jednostka organizacyjna pomocy społecznej.

Działania w sferze społecznej to przede wszystkim prawidłowo postawiona diagnoza problemu z uwzględnieniem istniejących na terenie miasta Kłodzka wszystkich zasobów np. potencjał organizacji pozarządowych, funkcjonującej infrastruktury oraz zasobów ludzkich.

Pracownicy Ośrodka wykonując swoje obowiązki nastawieni są na ludzi oraz budowanie wzajemnej relacji w celu wypełnienia działań wynikających z szeroko rozumianej polityki społecznej realizowanej przez naszą Gminę.